

Performing the Exhibition

Izvedba izložbe

A R T -

A C T -

B O X

Performing the Exhibition: **ART-ACT-BOX**

1 Miško Šuvaković, 1999, *Pojmovnik moderne i postmoderne likovne umetnosti i teorije posle 1950*, Beograd – Novi Sad: Srpska akademija nauka i umetnosti; Prometej, p. 132. Contemporary artistic and curatorial practices, naturally, continually test the many spaces outside art institutions.

2 Among well known examples of audience participation in the process of creating an exhibition is certainly *do it* by Hans Ulrich Obrist, Hans Ulrich Obrist 2011, *Everything You Always Wanted to Know About Curating*,* Berlin: Sternberg Press.

3 Terry Smith, 2012, *Thinking Contemporary Curating*, New York: Independent Curators International; Elena Filipovic, When Exhibitions Become Form: On the History of Artists as Curator, *Mousse* 41, 2015; Hans Ulrich Obrist 2010, *A Brief History of Curating*, Zurich: JRP|Ringier; Barnaby Drabble, Federica Martini, Sibylle Omlin (ed.), *Performing the Exhibition, Oncurating.org* no. 15, 2012.

The basic definition of an exhibition is a “form of presentation (show, display) of a work of art in a gallery or museum space.”¹ In the normal order of things, visitors enter the exhibition space after the exhibition is set up, to observe the exhibited works of art. The exhibition is created *before* the audience arrives,² and its form, course and duration generally do not depend on their presence or absence.

In Andreja Kulunčić’s art project *Performing the Exhibition: ART-ACT-BOX*, each of these assumptions is overridden. The exhibition space is not found in an art institution, the audience does not ‘enter’ the space, but rather the space where they already are is ‘transformed’ into the exhibition space, and without them the exhibition itself does not exist. The exhibition is not set up in advance, but performed live with the audience. The performer, a contemporary dance artist, using the *ART-ACT-BOX* object, containing collapsible props, “assembles” the exhibition with the audience. Taking the discursive workshop format, the exhibition develops from a static to a dynamic, collaborative event, while the audience ceases to merely observe and becomes an active participant.

In her experiment with the exhibition medium³ and its performative, participatory and communicative potential, Andreja Kulunčić attempts above all to mediate the critical art practice of the 1960s and 1970s to the public, simultaneously providing them with creative tools for social activation and critical engagement.

By uniting artistic, organisational, curatorial and educational functions, she realises the exhibition as a work of art and the work of art as an exhibition, achieved through performative interaction with the audience. It may be non-artistic like the actual performance

4 Irena Bekić, 2013, (Po) etika društvenih promjena: MAPA, Andreja Kulunčić: Umjetnost za društvene promjene, Zagreb: MAPA

5 The group was active in Zagreb from 1972 to 1973, and its members were Vladimir Gudac, Dubravko Budić, Davor Lončarić, Ivan Šimunović, Gustav Zechel and Darko Zubčević.

6 The group's members were Boris Demur, Željko Jerman, Vlado Martek, Mladen Stilinović, Sven Stilinović and Fedor Vučemilović. It was active in Zagreb from 1975 to 1981.

7 The group was active in Novi Sad from 1970 to 1971 and its members were Slavko Bogdanović, Janez Kocijančič (to July 1970), Miroslav Mandić, Mirko Radojičić, Slobodan Tišma, Peđa Vranešević (from December 1970) and Branko Andrić, who left when the group was founded. Also associated with it were Kiš-Jovak Ferenc, Božidar Mandić and Dušan Bjelić.

8 The group was active in Subotica from 1969 to 1976. Its members were Slavko Matković, Edit Basch (to 1970), István Krekovic (to 1970), Zoltán Magyar (to 1971), László Salma, Bálint Szombathy, Slobodan Tomanović (to 1971). László Kerekes (from 1971), Attila Csernik (from 1973), Katalin Ladik (from 1973) and Ante Vukov (from 1975).

9 Irena Bekić, 2013, (Po) etika društvenih promjena: MAPA, Andreja Kulunčić: Umjetnost za društvene promjene, Zagreb: MAPA

context. If invited, the exhibition “goes” to a local community, institution, organisation or informal group.

As in other projects, Andreja Kulunčić⁴ begins the overall process of realising an artistic project with research, in this case, into documentation of works of art held in the archives of the four museums which have come together for the *Performing the Museum* project: the Museum of Contemporary Art in Zagreb, the Antonio Tàpies Foundation in Barcelona, the Museum of Contemporary Art Vojvodina in Novi Sad, and the Koroška Museum of Modern Art in Slovenj Gradec. From this research, the concept for the performance and the *ART-ACT-BOX* itself has arisen, the contents of which are based on the methods, materials and techniques used in works of art by the Group TOK,⁵ the Group of Six Authors,⁶ Pino Poggi, the Group KÔD,⁷ Bogdanka Poznanović, the Group Bosch+Bosch,⁸ the Group Art&Language, and Lygia Clark. These individual artists and groups are linked by the practice which was known as ‘New Art’ in the years of its inception – the 1960s and 1970s. The artists introduced non-art materials into the sphere of art, experimented with new media, tested out unconventional methods of exhibiting works of arts, addressed a random audience, often in non-artistic spaces, paying greater attention to the process of how a work of art is created than the objects themselves, and establishing communication at the centre of their interest. Questioning critically the sociopolitical context around them, they aimed through their activities at social transformation, in which each individual could be involved by activating their own creative potential.

Sharing similar convictions, consistently present throughout her artistic practice, Andreja Kulunčić adopts artistic methods she has detected (for example, proposals for actions in public spaces, exhibitions-actions, theoretical installations, *arte utile*, direct work, performances, manifestos, bodily gestures, etc.), and transforms simple materials (for example, mirrors, adhesive tape, coloured ribbons, pencils, markers, torches, cardboard boxes, postcards, etc.) into the construction elements of a ‘do-it-yourself exhibition box’.

By yielding her voice to the performer (a dance artist), Andreja Kulunčić creates a situation in which the chosen artistic practice is made visible and accessible to the public. Through predeveloped choreography, the performer uses movement (gestures) and words (dialogue, readings, statements, recorded material) and the components of the *ART-ACT-BOX* to give instructions to the audience and involve them in the process of creating the exhibition. At the same time, the actual process can be identified with the desired artistic product.⁹ It depends primarily on trust, cooperation

and communication between the performer and participants, and between the participants themselves. In the space-time event through which the dance artist guides them, they develop gradually from mute recipients, through trying out new creative tools, into active performers. By using artistic materials, they perform works which encompass the segments of the space (private body space, public city space, and wider natural space) the sociopolitical context (the city, the state, the world) and the effects (interaction, communication, contact) desired by the selected artists. As the performance progresses, the *ART-ACT-BOX* is emptied, and the art materials used disappear, becoming part of the discarded object. So each work of art is transferred live into the present. From the visual documents – mostly black-and-white photographs on which often considerably complex actions are reduced – gestures return to space and time. Documentation is performed, not with the aim of recreating the actual work of art,¹⁰ but rather activating a totality of interaction which the work has the potential to instigate. In this kind of interactive realisation, the active inclusion of the audience is needed and without it, the exhibition would be impossible. By liberating the knowledge of art locked away in institutional reserves, and transferring it outside conventional institutional spaces and utterance, through new combinations of recognisable presentation and educational forms, the artist discreetly conveys it, thus opening up a space for creative (co)operation.

Tihana Puc

Izvedba izložbe: **ART-ACT-BOX**

1 Miško Šuvaković, 1999, *Pojmovnik moderne i postmoderne likovne umetnosti i teorije posle 1950*, Beograd – Novi Sad: Srpska akademija nauka i umetnosti; Prometej, str. 132. Suvremene umjetničke i kustoske prakse, dakako, kontinuirano iskušavaju brojne prostore izvan umjetničkih institucija.

2 Među poznatijim primjerima sudjelovanja publike u procesu nastanka izložbe svakako je *do it* Hansa Ulricha Obrista, Hans Ulrich Obrist 2011, *Everything You Always Wanted to Know About Curating*,* Berlin: Sternberg Press.

3 Terry Smith, 2012, *Thinking Contemporary Curating*, New York: Independent Curators International; Elena Filipovic, When Exhibitions Become Form: On the History of Artists as Curator, *Mousse* 41, 2015; Hans Ulrich Obrist 2010, *A Brief History of Curating*, Zurich: JRP|Ringier; Barnaby Drabble, Federica Martini, Sibylle Omlin (ur.), *Performing the Exhibition*, *Oncurating.org* br. 15, 2012.

4 Irena Bekić, 2013, (Po) etika društvenih promjena: MAPA, *Andreja Kulunčić: Umjetnost za društvene promjene*, Zagreb: MAPA

Izložba je, u svojoj temeljnoj definiciji, “oblik prezentacije (izlaganja, pokazivanja) umjetničkog rada u galerijskom ili muzejskom prostoru”.¹ U uobičajenom slijedu, posjetitelji ulaze u izložbeni prostor nakon što je izložba postavljena, kako bi promatrali izložene umjetničke radove. Izložbe nastaju *prije* publike,² a njihov oblik, tijek i trajanje uglavnom ne ovise o njezinoj prisutnosti/odsutnosti.

U umjetničkom projektu Andreje Kulunčić, *Izvedba izložbe: ART-ACT-BOX*, izmijenjena je svaka od tih pretpostavki. Izložbeni prostor ne nalazi se u umjetničkoj instituciji, publika u njega ne dolazi, nego se prostor u kojem se ona nalazi “pretvara” u izložbeni, a izložba bez nje ne postoji. Izložba se ne postavlja, nego se zajedno s publikom izvodi. Izvođačica – suvremena plesna umjetnica – pomoću objekta *ART-ACT-BOX*, koji sadrži sklopive rekvizite, zajedno s publikom “sastavlja izložbu”. Poprimajući diskurzivni radionički format, izložba se iz statičnog premeće u dinamičan suradnički događaj, a publika iz promatrača u aktivnog sudionika.

U eksperiment s medijem izložbe³ i njegovim performativnim, participativnim i komunikacijskim potencijalom, Andreja Kulunčić ulazi prije svega da bi kritičku umjetničku praksu 60-ih i 70-ih godina prošlog stoljeća posredovala publici i istodobno joj prenijela kreativne alate za društvenu aktivaciju i kritički angažman.

Objedinjujući umjetničku i organizatorsku, kustosku i edukatorsku funkciju, realizira izložbu kao umjetnički rad i umjetnički rad kao izložbu, koja se ostvaruje u performativnoj interakciji s publikom. Ona može biti izvanumjetnička, kao što je to i sam kontekst izvedbe. Izložba na poziv, “dolazi” u lokalnu zajednicu, instituciju, organizaciju ili neformalnu grupu.

Kao i u drugim projektima Andreje Kulunčić,⁴ cjelokupni proces realizacije umjetničkog projekta otpočinje istraživanjem, u ovom slučaju dokumentacije umjetničkih radova pohranjene u arhivima četiriju muzeja okupljenih u projektu *Performing the Museum: Muzeja suvremene umjetnosti* u Zagrebu, Fondacije Antoni Tàpies

- 5** Grupa je djelovala u Zagrebu od 1972. do 1973., a njezini su članovi bili: Vladimir Gudac, Dubravko Budić, Davor Lončarić, Ivan Šimunović, Gustav Zechel i Darko Zubčević.
- 6** Članovi grupe bili su: Boris Demur, Željko Jerman, Vlado Martek, Mladen Stilić, Sven Stilić i Fedor Vučemić. Grupa je djelovala u Zagrebu od 1975. do 1981.
- 7** Grupa je djelovala u Novom Sadu od 1970. do 1971., a njezini su članovi bili: Slavko Bogdanović, Janez Kocijančič (do srpnja 1970), Miroslav Mandić, Mirko Radojičić, Slobodan Tišma, Peđa Vranešević (od prosinca 1970) te Branko Andrić, koji napušta grupu po osnivanju. S grupom je surađivao i Kiš-Jovak Ferenc, te Božidar Mandić i Dušan Bjelić.
- 8** Grupa je djelovala u Subotici od 1969. do 1976. Članovi grupe bili su: Slavko Matković, Edit Basch (do 1970), István Krekovic (do 1970), Zoltán Magyar (do 1971), László Salma, Bálint Szombathy, Slobodan Tomanović (do 1971), László Kerekes (od 1971), Attila Csérnik (od 1973), Katalin Ladik (od 1973) i Ante Vukov (od 1975)
- 9** Irena Bekić, 2013, (Po)etika društvenih promjena: MAPA, Andreja Kulunčić: Umjetnost za društvene promjene, Zagreb: MAPA

u Barceloni, Muzeja savremene umetnosti Vojvodine u Novom Sadu i Koroške galerije likovnih umetnosti u Slovenj Gradecu. Iz njega je proizašao koncept izvedbe izložbe i objekt *ART-ACT-BOX* čiji sadržaj počiva na metodama, materijalima i tehnikama izvedenima iz umjetničkih radova Grupe TOK,⁵ Grupe šestorice autora,⁶ Pina Poggija, Grupe KÔD,⁷ Bogdanke Poznanović, Grupe Bosch+Bosch,⁸ Grupe Art&Language i Lygie Clark. Sve umjetnike, umjetnice i umjetničke grupe povezuje praksa koja se u godinama nastanka – 1960-ih i 1970-ih – naziva “novom umjetnošću”. Neumjetničke materijale ti umjetnici i umjetnice uvode u prostor umjetnosti, eksperimentiraju s novim medijima, oprobavaju nekonvencionalne načine izlaganja umjetničkih radova obraćajući se slučajnoj publici, često u izvanumjetničkim prostorima, procesu nastanka umjetničkog rada posvećuju veću pažnju nego samim objektima, a u središte svog zanimanja postavljaju komunikaciju. Kritički propitujući društveno-politički kontekst koji ih okružuje, svojim djelovanjem teže društvenoj transformaciji u koju bi se svaki pojedinac uključivao aktivacijom vlastitog kreativnog potencijala.

Dijeleći srodno uvjerenje, dosljedno prisutno kroz njezinu umjetničku praksu, Andreja Kulunčić detektirane umjetničke metode (primjerice prijedloge za akcije u javnim prostorima, izložbe-akcije, teorijske instalacije, *arte utile*, direktan rad, performanse, manifeste, geste tijelom i sl.), kao i jednostavne materijale (primjerice ogledalo, selotejp, vrpce u boji, olovka, flomaster, baterijska lampa, kocke od kartona, razglednice i sl.), prisvaja i prevodi u gradbene elemente “uradi sam izložbene kutije”.

Predajući svoj glas izvođačici - plesnoj umjetnici, Andreja Kulunčić stvara situaciju u kojoj će odabranu umjetničku praksu publici učiniti vidljivom i dostupnom. Kroz unaprijed razrađenu koreografiju, izvođačica pokretima (gestama) i riječima (dijalogima, čitanjima, izjavama, snimljenima materijalima), a koristeći se elementima iz *ART-ACT-BOX* objekta, publiku upućuje i uključuje u proces nastanka izložbe. Pritom se sam proces može poistovjetiti sa željenim umjetničkim proizvodom.⁹ On počiva prije svega na povjerenju, suradnji i komunikaciji – izvođačice i sudionika, kao i sudionika međusobno. U prostorno-vremenskom događaju kroz koji ih plesna umjetnica provodi, oni se postupno od nijemih recipijenata, oprobavajući nove kreativne alate, osnažuju u aktivne izvođače. Uporabom umjetničkih materijala, izvode radove koji zahvaćaju u one segmente prostora (privatnog prostora tijela, javnog prostora grada i šireg prostora prirode), društveno-političkog konteksta (grad, država, svijet) i učinaka (interakcija, komunikacija, kontakt) kojima su odabrani umjetnici i umjetnice težili. Kako izvedba odmiče, tako se objekt *ART-ACT-BOX* prazni, a upotrijebljeni umjetnički

10 Philip Auslander, 2006,
The Performativity
of Performance
Documentation, *PAJ* 84,
str. 1-10.

materijali nestaju, postajući dijelom odbačenog objekta. Svaki se umjetnički rad na taj način živo prevodi u sadašnjost. Iz vizualnih se bilježaka – mahom crno-bijelih fotografija, na koje su reducirane često znatno kompleksnije akcije - geste vraćaju u prostor i vrijeme. Izvodi se dokumentacija, ali ne u svrhu rekreiranja umjetničkog rada samog,¹⁰ nego aktiviranja ukupnosti interakcije koju on ima potencijala potaknuti. U takvom interakcijskom ostvarivanju, aktivno je uključivanje publike nužno i bez nje izvedba izložbe nije moguća.

Oslobađajući znanje o umjetnosti pohranjeno u institucionalnim rezervama, i izmjestivši ga izvan uobičajenog institucionalnog prostora i govora, umjetnica ga, kroz nove spojeve poznatih prezentacijskih i edukacijskih formi, nenametljivo prenosi, otvarajući time prostor stvaralačkog (su)djelovanja.

Tihana Puc

METHODS & MATERIALS

METODE I MATERIJALI

Courtesy of Pino Poggi / Ljubaznošću Pina Poggija

Pino Poggi

WORK: **Arte Utile**

PERFORMANCE: **Kunstzentrum No. 66, Munich, 1978**

Arte Utile (AU) is a communication between the artist and passers-by on the street. The 'movement' aims to bring art closer to the audience by conveying the idea that every human being is a kind of artist. *AU* speaks out about current problems in society, investigating society, and is ready to change normal social relations.

FOUR PHASES OF ARTE UTILE:

- 1) The *AU* artist chooses a topic and creates a collage of photographs with written commentaries based on his own thoughts and ideas. The contents used are actual (photographs, articles, newspaper cuttings).
- 2) The *AU* collage is brought into contact with the public. The public participates by supplementing the artist's 'compositions'. The public is asked to leave their names and addresses, so they can be invited later to a discussion at the museum.
- 3) The *AU* artist collates the two collages (his own and the one supplemented by public commentaries) and produces a third version.
- 4) The artist incorporates documents which were created during the creative process in an installation, and invites the same participants to the museum or gallery to engage in a discussion about the work.¹

RAD: **Arte Utile**

IZVEDBA: **Kunstzentrum No. 66, München, 1978.**

Arte Utile (AU) je komunikacija umjetnika i prolaznika na ulici. "Pokret" koji želi približiti umjetnost ljudima prenoseći ideju da je svako ljudsko biće neka vrsta umjetnika. *AU* progovara o trenutnim problemima društva, istražuje društvo i spreman je mijenjati uobičajene društvene odnose.

ČETIRI FAZE ARTE UTILE:

- 1) *AU* umjetnik izabire temu, napravi kolaž fotografija s pisanim komentarima temeljenim na vlastitim mišljenjima i idejama. Sadržaj koji se koristi je stvaran (fotografije, članci, dijelovi iz novina).
- 2) *AU* kolaž dolazi u kontakt s publikom. Publika sudjeluje u ispunjavanju umjetnikovih 'kompozicija'. Publika je zamoljena da ostavi imena i adrese kako bi kasnije mogla biti pozvana na raspravu u muzej.
- 3) *AU* umjetnik sučeljava dva kolaža (umjetnikov i kolaž dopunjen komentarima publike) i obrađuje ih u trećoj verziji.
- 4) Umjetnik inkorporira dokumente koji su nastali tijekom procesa u instalaciju i ponovo poziva iste posjetitelje u muzej ili galeriju na razgovor o radu.¹

1 Enrico Crispolti, Poggi Pino 1979, *Ein AU Proce*s, Munich: Engelhorn Stiftung zur Förderung und Pflege der Kunst.

1 Enrico Crispolti, Poggi Pino 1979., *Ein AU Proce*s, München: Engelhorn Stiftung zur Förderung und Pflege der Kunst.

Courtesy of Milica Badalić / Ljubaznošću Milice Badalić

Bogdanka Poznanović

WORK: **Action Cubes-Rivers**

PERFORMANCE: **Bank of the Danube, Novi Sad,**
11/11/1971

In *Cubes-Rivers*, the artist carried out an action with the public on the bank of the River Danube in Novi Sad. The names of Yugoslav rivers (the Soča, Vardar, Krka, Morava, Drava, etc.) were written in different colours on 17 polystyrene cubes. The cubes were set up on the river bank, and the public was invited to participate in the action. Individual members of the public ran up to the pyramid of cubes, picked them up and threw them into the river, where their 'journey' began¹.

The basic concept was communication – rivers link people, like the circulation of blood. The rivers become a communication channel.²

RAD: **Akcija Kocke-reke (Cubes-Rivers)**

IZVEDBA: **Obala Dunava, Novi Sad, 11. 11. 1971.**

Akciju *Kocke-reke (Cubes-Rivers)* umjetnica je izvela zajedno s publikom na obali Dunava u Novom Sadu. Na 17 kocki od stiropora raznim su bojama bila ispisana imena jugoslavenskih rijeka (Soča, Vardar, Krka, Morava, Drava itd.). Kocke su bile postavljene na obali rijeke, a publika je bila pozvana da sudjeluje u akciji. Pojedinci iz publike su dotrčali do piramide od kocki, uzimali ih i spuštali u rijeku gdje je započela njihova "plovidba".¹

Temeljna je ideja akcije komunikacija - rijeke spajaju ljude, one su kao krvotok. Rijeke postaju komunikacijski kanal.²

1 Miško Šuvaković 2012, *Bogdanka i Dejan Poznanović, umetnost, mediji i aktivizam na kraju moderne*, Zagreb: Institut za istraživanje avangarde, Novi Sad: Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Beograd: Orion Art.

2 New Media Center_kuda.org, *Biogram Bogdanke Poznanović*, unpublished text kindly made available by the New Media Center_kuda.org

1 Miško Šuvaković 2012., *Bogdanka i Dejan Poznanović, umetnost, mediji i aktivizam na kraju moderne*, Zagreb: Institut za istraživanje avangarde, Novi Sad: Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Beograd: Orion Art.

2 centar za nove medije_kuda.org, *Biogram Bogdanke Poznanović*, neobjavljen tekst ustupljen ljubaznošću centra za nove medije_kuda.org

Courtesy of Vlado Martek / Ljubaznošću Vlade Marteka

Group of Six Authors / Grupa šestorice autora

WORK: **Exhibition-Action**

Walking Through the City

PERFORMANCE: **Zagreb, 19/05/1976**

The members of the group (Boris Demur, Željko Jerman, Vlado Martek, Fedor Vučemilović, Mladen and Sven Stilinović) carried out this exhibition-action, *Walking through the City*, during a single day. Demur carried a black picture with a caption in red, *Nisam lud da slikam buržujske slike (I am not mad for painting bourgeois pictures)*. Jerman wore a shirt with the words *Ovo je moja mladost (This is my youth)* and carried *Cross 73*. Martek carried a poetic object composed of bicycle wheels with his photograph and the word *PONOS (PRIDE)* written on a piece of paper. Mladen Stilinović carried two red pictures. Sven Stilinović carried a piece of photographic paper on which the caption *Ovo je fotografija mog prijatelja Željka Jerman (This is a photograph of my friend Željko Jerman)* was written using photographic fixer, taken from the series *Portreti mojih prijatelja (Portraits of My Friends)*. Vučemilović carried a piece of photographic paper treated with fixer and developer.

Exhibitions-actions by the Group of Six Authors were usually carried out in public places, and the artists were always present with their exhibited works, or they created them on the spot. In this way, the public were given an insight into the process of creating works of art in all their successive stages. The aim of the exhibition-action was to establish direct contact between the public and the artists.¹

RAD: **Izložba - Akcija Šetnja gradom**

IZVEDBA: **Zagreb, 19. 05. 1976.**

Članovi grupe (Boris Demur, Željko Jerman, Vlado Martek, Fedor Vučemilović, Mladen i Sven Stilinović) tijekom dana realizirali su izložbu - akciju *Šetnja gradom*. Noseći svoje radove šetali su ulicama Zagreba. Demur je nosio crnu sliku s crvenim tekstom *Nisam lud da slikam buržujske slike*. Jerman je, obučen u košulju s natpisom *Ovo je moja mladost*, nosio *Križ 73*. Martek je nosio poetski objekt, sastavljen od kotača bicikla sa svojom fotografijom i tekstom *PONOS* ispisanim na komadiću papira. Mladen Stilinović je nosio dvije crvene slike. Sven Stilinović je nosio fotopapir na kojem je fiksirom bio ispisan tekst *Ovo je fotografija mog prijatelja Željka Jermana*, iz serije radova *Portreti mojih prijatelja*. Vučemilović je nosio fotopapir na kojem je intervenirao fiksirom i razvijanjem.

Izložbe - akcije Grupe šestorice autora najčešće su se odvijale u javnim prostorima, a umjetnici su uvijek bili prisutni uz izložene radove ili su ih na licu mjesta realizirali. Na taj su način publici omogućili uvid u sam proces nastanka umjetničkog rada u svim njegovim uzastopnim etapama. Cilj izložaba - akcija bio je uspostaviti neposredni kontakt između publike i umjetnika.¹

1 Darko Šimičić 1998, Grupa šestorice autora, kronologija, komentari, in: Janka Vukmir (ed.) *Grupa šestorice autora, SCCA Zagreb, 19. 6. – 19. 7. 1988. – retrospektivna izložba*, Zagreb: SCCA.

1 Darko Šimičić 1998., Grupa šestorice autora, kronologija, komentari, u: Janka Vukmir (ur.) *Grupa šestorice autora, SCCA Zagreb, 19. 6. – 19. 7. 1988. – retrospektivna izložba*, Zagreb: SCCA.

Courtesy of Zaviša Matković / Ljubaznošću Zaviše Matkovića

ARTIST/ UMJETNIK:

Slavko Matković (Group Bosch+Bosch / Grupa Bosch+Bosch)

WORK: **Project-Action Deauthorisation**

PERFORMANCE: **Belgrade, 1973**

Slavko Matković set up about thirty pieces of card bearing his own items of concept-information in public places in Belgrade. The artist's concepts were exhibited on trees, pasted on shop windows, scattered on the streets or in city transport vehicles, left in mailboxes, or even written on the pavements and facades of buildings.

The artist's basic intention was to involve as wide a public as possible in the realisation of his actions and projects.¹

RAD: **Projekt-akcija Deautorizacija**

IZVEDBA: **Beograd, 1973.**

Slavko Matković je po javnim mjestima u Beogradu postavio tridesetak kartica s vlastitim konceptima-informacijama. Umjetnikovi koncepti bili su izloženi po drveću, lijepljeni po izlozima trgovina, rasuti po ulici i vozilima gradskog prijevoza, ostavljani u poštanskim sandučićima ili pak zapisivani po pločniku i fasadama zgrada.

Osnovna je umjetnikova namjera bila neposredno uključivanje što šireg kruga publike u realizaciju akcija i projekata.¹

1 Nebojša Milenković 2005, *Ich bin Künstler Slavko Matković*, Novi Sad: Muzej savremene likovne umetnosti.

1 Nebojša Milenković 2005., *Ich bin Künstler Slavko Matković*, Novi Sad: Muzej savremene likovne umetnosti.

Courtesy of Slavko Bogdanović / Ljubaznošću Slavka Bogdanovića

Group KÔD / Grupa KÔD

WORK: **Invisible Actions**

PERFORMANCE: **Novi Sad**

The members of the Group KÔD carried out *Invisible Actions* in the city centre. They got into different city buses, travelled for a few stops, then returned and talked to each other about their experiences.

WORK: **Sea-Anti-Sea**

PERFORMANCE: **Novi Sad, 22/4/1970**

This performance was carried out by Slobodan Tišma and Miroslav Mandić, members of the group, in front of the cathedral in the centre of Novi Sad. Participant A (Miroslav Mandić) and Participant B (Slobodan Tišma) stood leaning back to back. Participant A asked, "What can I see?" Participant B responded, "The sea. And I?" to which Participant A replied, "Anti-Sea".

WORK: **Mirror on the City**

PERFORMANCE: **Novi Sad, 25/05/1970**

The members of the group carried a mirror (150 x 150 cm) through the city, placing it in front of passers-by, parts of the city, or the sky. They also did this a day earlier as part of the para-theatrical event *Joint – treating the Theatre*, for the Novi Sad Youth Tribune. Two participants carried a large mirror through the hall where the audience was sitting. As the mirror vibrated, so did the audience.¹

RAD: **Nevidljive akcije**

IZVEDBA: **Novi Sad**

Nevidljive akcije članovi grupe KÔD izvodili su u centru grada. Ulazili su u različite autobuse, vozili se nekoliko stanica, potom se vraćali i međusobno prepričavali svoja iskustva.

RAD: **Akcija More - antimore**

IZVEDBA: **Novi Sad, 22. 04. 1970.**

Akciju su izveli članovi grupe Slobodan Tišma i Miroslav Mandić ispred katedrale u centru Novog Sada.

Sudionik A (Miroslav Mandić) i sudionik B (Slobodan Tišma) stajali su oslonjeni leđima jedan o drugog. Sudionik A pitao je: "Što vidim?", sudionik B: "More, a ja?", sudionik A odgovorio je: "Antimore".

RAD: **Akcija Ogledalo u gradu**

IZVEDBA: **Novi Sad, 25. 05. 1970.**

Članovi grupe nosili su po gradu ogledalo (150 x 150 cm) i stavljali ga pred prolaznike, dijelove grada, nebo. Akciju su izveli i dan ranije u sklopu parateatarskog događaja *Zglob – tretiranje Teatra* na novosadskoj Tribini mladih. Dva sudionika nosila su veliko ogledalo kroz dvoranu u kojoj je bila publika. U ogledalu, koje je vibriralo, vibrirala je i publika.¹

1 Mirko Radojičić 1978, Aktivnost grupe KÔD, in: Marijan Susovski (ed.) *Nova umjetnička praksa 1966-1978*, Zagreb: Galerija suvremene umjetnosti; Miško Šuvaković 1995., *Grupa KÔD, Grupa (3, Grupa (3-KÔD*, Novi Sad: Galerija savremene likovne umetnosti; Miško Šuvaković 1997, *Slavko Bogdanović, Politika tela - Izabrani radovi 1968-1997, Eseji o Slavku Bogdanoviću*, Novi Sad: K21K, Prometej.

1 Mirko Radojičić 1978., Aktivnost grupe KÔD, u: Marijan Susovski (ur.) *Nova umjetnička praksa 1966-1978*, Zagreb: Galerija suvremene umjetnosti; Miško Šuvaković 1995., *Grupa KÔD, Grupa (3, Grupa (3-KÔD*, Novi Sad: Galerija savremene likovne umetnosti; Miško Šuvaković 1997., *Slavko Bogdanović, Politika tela - Izabrani radovi 1968-1997, Eseji o Slavku Bogdanoviću*, Novi Sad: K21K, Prometej.

Courtesy of Slavko Bogdanović / Ljubaznošću Slavka Bogdanovića

Group KÔD and Goran Trbuljak / Grupa KÔD i Goran Trbuljak

WORK: **The Public Art Class**

PERFORMANCE: **Danube quay, Novi Sad,
18/10/1970**

Slobodan Tišma drew the contour of his shadow (portrait) on the tarmac.

Slavko Bogdanović performed the work *Cascade*. He dug three holes of different depths in the ground and linked them together with channels. The first hole was the deepest, the second was shallower, and the third the shallowest. The bottom of the deepest hole was coloured grey, the second white, and the shallowest blue. The paint flowed in a cascading pattern, changing from grey, through white, to blue. Slavko Bogdanović and Mirko Radojičić also performed several works from the series *Apotheosis of Jackson Pollock*.

Radojičić realised two more works. He poured paint down the embankment into the Danube, which then disappeared into the water. He also removed a square metre of grass from the lawn, scattering green pigment over the exposed earth, and scattered earth-coloured pigment over a similar square of grass.

Miroslav Mandić realised semantic works. He placed letters on the grass spelling the word 'grass' and near the bank, placed more letters on the water spelling the word 'Danube'.

Goran Trbuljak realised two works: he wrapped apples in wire and buried a closed bag containing seeds in the ground.

Božidar Mandić and Vladimir Mandić realised interventions in space, transferring water from the Danube to bottles hanging in a line from the trees along the Danube Quay. Finally, on the surface of the Danube, they floated a series of sheets of newspaper, which then 'set off' for Belgrade.¹

RAD: **Javni čas umetnosti**

IZVEDBA: **Dunavski kej, Novi Sad, 18. 10. 1970.**

Slobodan Tišma je na asfaltu bijelom bojom iscrtao konture svoje sjene (portreta).

Slavko Bogdanović izveo je rad *Kaskade*. U zemlji je iskopao tri rupe različitih dubina i povezoao ih kanalima. Prva je rupa bila najdublja, srednja plića i treća najplića. Dno najdublje rupe bilo je obojeno sivom bojom, dno srednje bijelom, a najpliće plavom. Boja je tekla slijedeći konfiguraciju kaskada tako da se mijenjala od sive preko bijele do plave. Slavko Bogdanović i Mirko Radojičić također su izveli i nekoliko radova iz serije *Apoteoza Jacksonu Pollocku*.

Radojičić je realizirao još dva rada. Niz nasip je izlijevao boju u Dunav koja se u rijeci gubila, a s travnjaka je uklonio travu s kvadratne površine 1 x 1 m i preko zemlje posuo zeleni pigment, dok je preko takvog istog kvadrata s travom posuo pigment boje zemlje.

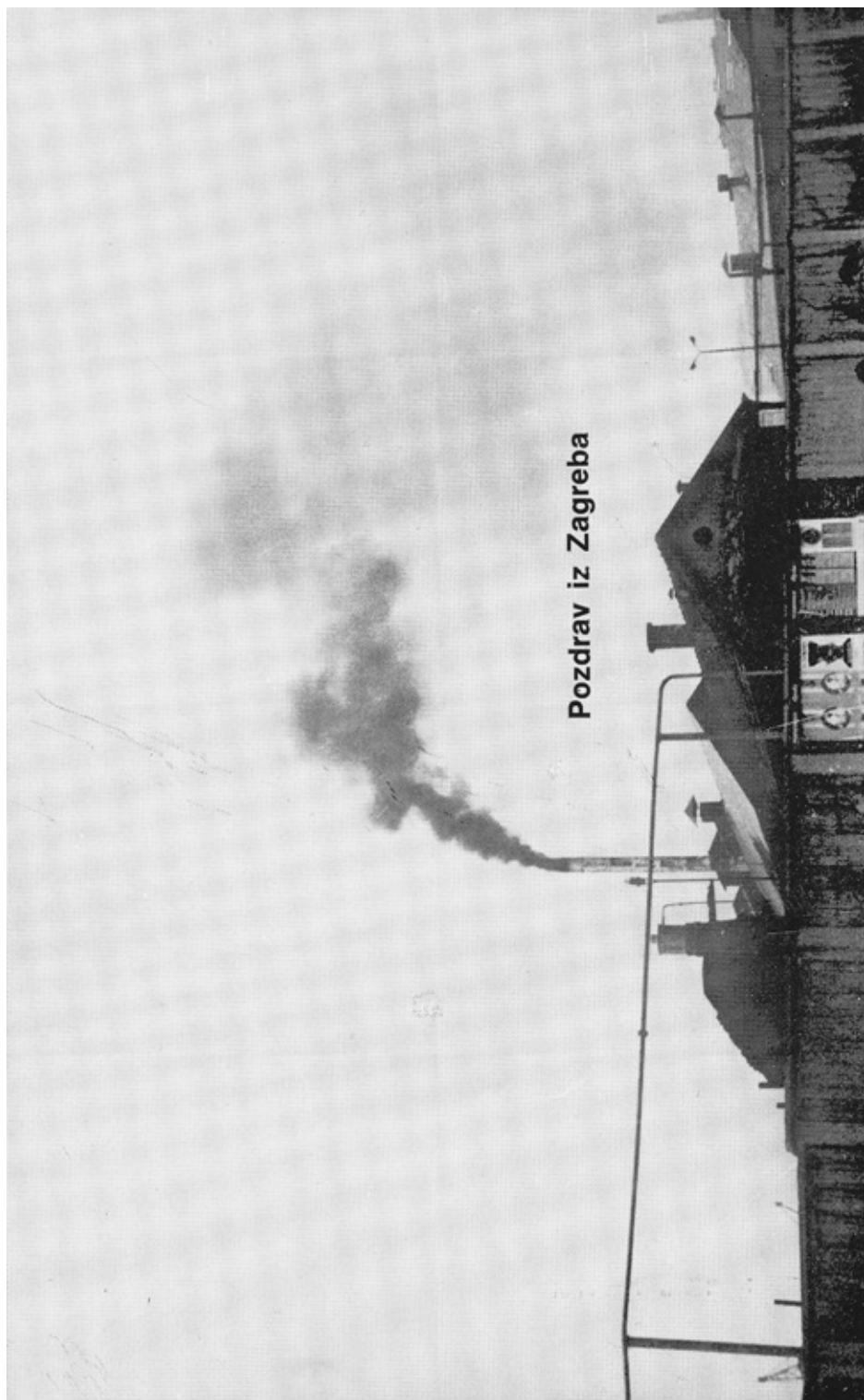
Miroslav Mandić izveo je semantičke radove. Na travu je postavio slova koja su formirala riječ "trava", a uz obalu na vodi je postavio slova koja su tvorila riječ "Dunav".

Goran Trbuljak je izveo dva rada - jabuke je umotao u žicu i zatvorenu vreću sa sjemenjem je zakopao u zemlju.

Božidar Mandić i Vladimir Mandić izveli su intervencije u prostoru u kojima su dunavsku vodu premještali u viseće boce poredane po drveću uz Dunavski kej. Na kraju su po površini Dunava pustili dugačak niz novinskih listova koji su "otputovali" za Beograd.¹

1 Miško Šuvaković 1995, *Grupa KÔD, Grupa (3, Grupa (3-KÔD*, Novi Sad: Galerija savremene likovne umetnosti.; Nebojša Milenković 2015, *NATRAG, Božidar Mandić i Porodica bistrih potoka (1969-2015)*, Novi Sad: Muzej savremene umetnosti Vojvodine.

1 Miško Šuvaković 1995., *Grupa KÔD, Grupa (3, Grupa (3-KÔD*, Novi Sad: Galerija savremene likovne umetnosti.; Nebojša Milenković 2015., *NATRAG, Božidar Mandić i Porodica bistrih potoka (1969-2015)*, Novi Sad: Muzej savremene umetnosti Vojvodine.

Courtesy of Vladimír Gudac / Ljubaznošću Vladimíra Gudca

Group Tok / Grupa Tok

WORK: **View of the City**

PERFORMANCE: **Zagreb, 1972**

The Group Tok realised the postcard *View of the City* as part of a campaign whose focus was the city as a total action. All the elements of the postcard were standard, apart from the motif of the city in smoke, through which the artists were reacting to the actual state of affairs in the city, sending an ironic ecological message and a reminder of the need for a socially responsible relationship with the environment and public space.

The basic goal of the work was to explore simple, accessible shapes and communication formats to establish direct contact with the public.¹

RAD: **Akcija Pogled na grad**

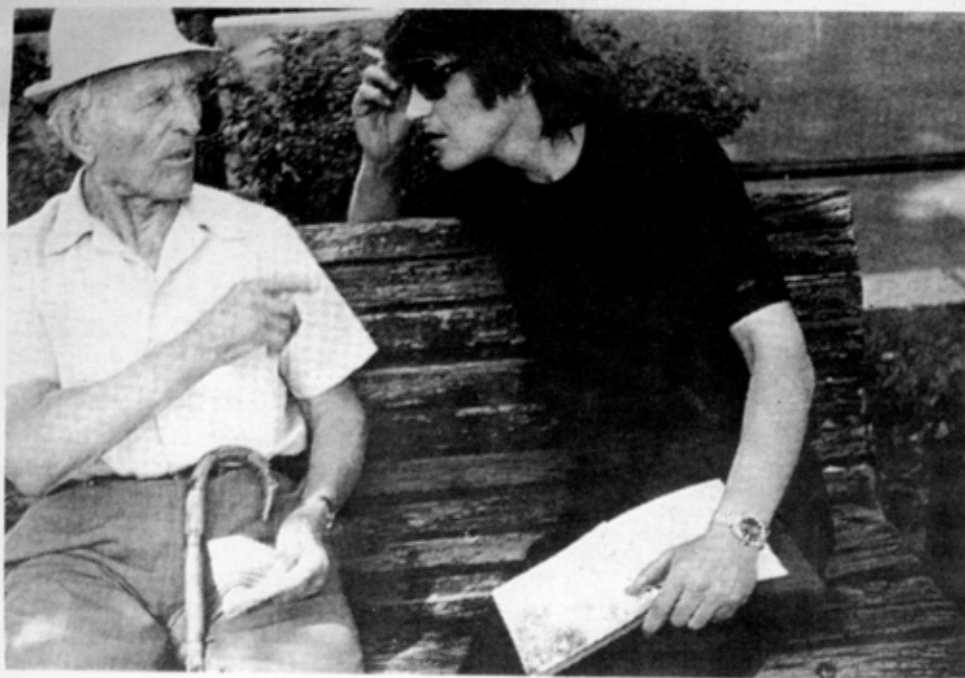
IZVEDBA: **Zagreb, 1972.**

Razglednicu *Pogled na grad* Grupa Tok realizirala je u sklopu akcije čije je problemsko područje bio grad kao totalno zbivanje. Svi elementi razglednice standardni su, osim motiva grada u dimu kojim su umjetnici reagirali na aktualno stanje u gradu, odašiljući na ironičan način ekološku poruku i podsjetnik na društveno odgovoran odnos prema okolini i javnom prostoru.

Osnovni je cilj rada bio istražiti jednostavne i dostupne oblike i formate komunikacije za uspostavljanje neposrednog kontakta s publikom.¹

1 Grupa "tok": Dubravko Budić, Vladimir Gudac, Davor Lončarić, Darko Zubčević, Grad kao totalno zbivanje, totalna akcija grupe "tok" na sekciji "prijedlog" zs 72, *Telegram* no. 35, 2. 6. 1972.

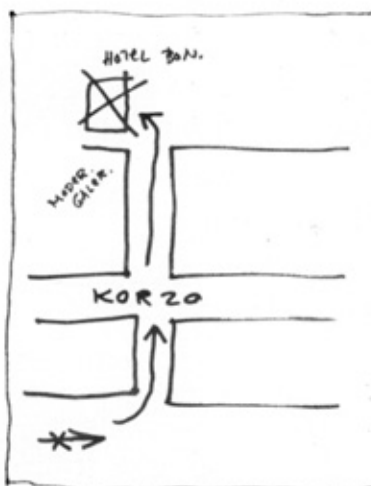
1 Grupa "tok": Dubravko Budić, Vladimir Gudac, Davor Lončarić, Darko Zubčević, Grad kao totalno zbivanje, totalna akcija grupe "tok" na sekciji "prijedlog" zs 72, *Telegram* br. 35., 2. 6. 1972.

PROJEKT "INDIVIDUALNE TOPOGRAFIJE GRADOVA SVETA" - RIJEKA 1983.

U SUBOTU 25. VI 1983. OBILAZIO SAM SA ART LOVEROM JAVNA MESTA RIJEKE I OBRAČAO SE SLUČAJNIM PROLAZNICIMA SA MOLBOM DA MI OBJASNE-NACRTAJU KAKO SE STIŽE DO HOTELA "BONAVIJA".

OVI SUSRETI SU SE FOTOGRAFISALI. NA OVAJ NAČIN NASTAO JE ČITAV NIZ MALIH TOPOGRAFSKIH KARATA-ZAPISA ČIJIM JE KASNIJIM PREGLEDOM BILO MOGUĆE UTVRDIRI MOJE KRETANJE U TOKU TRAJANJA PROJEKTA. NA IZLOŽBI KOJA SE ORGANIZOVALA U OKVIRU XII BIENNALA MLADIH U RIJECI IZLOŽIO SAM OVE KARTE-ZAPISE I FOTOGRAFIJE KOJE JE SNIMIO ART LOVER.

Slavko Matković
slavko matković: dokumentum

ARTIST/ UMJETNIK:

Slavko Matković (Group Bosch+Bosch / Grupa Bosch+Bosch)

WORK: **Project-Action *Individual Topographies of World Cities* – Rijeka 1983**

PERFORMANCE: **Rijeka, 1983**

Slavko Matković walked around public places in the city of Rijeka, approaching random passers-by and asking them to explain or sketch the way to the Hotel Bonavia. The encounters were photographed by Balint Szombathy, so a whole series of small topographic maps/notes was created, from which it was possible to reconstruct the artist's movements during the action.

The artist's basic interest was to explore models of how art functions in public space.¹

RAD: **Projekt - Akcija *Individualne topografije gradova sveta* – Rijeka 1983.**

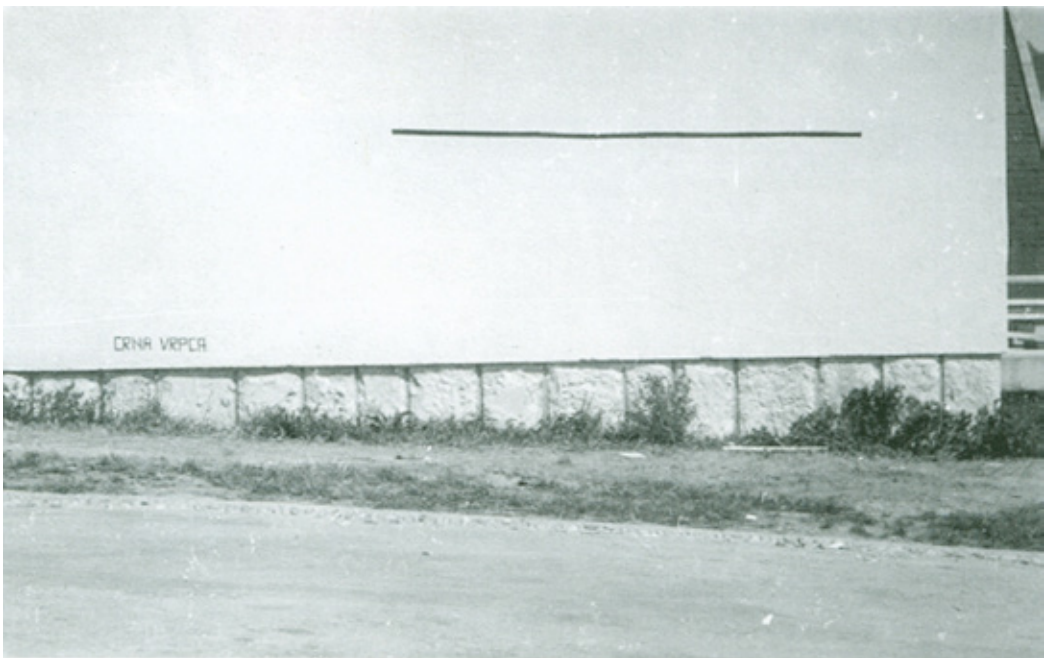
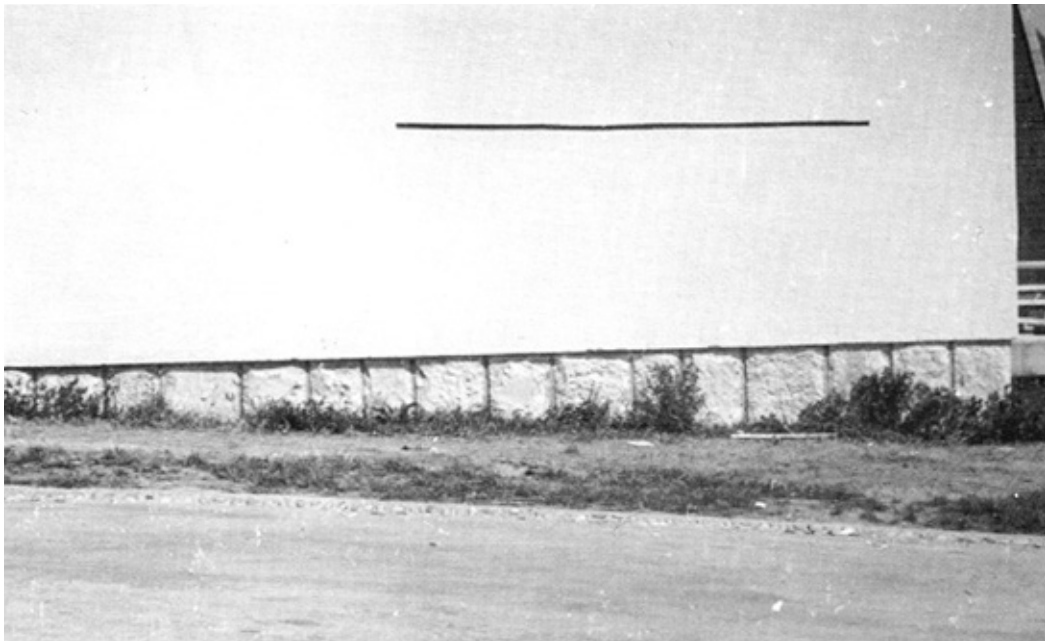
IZVEDBA: **Rijeka, 1983.**

Slavko Matković obilazio je javna mjesta grada Rijeke i obraćao se slučajnim prolaznicima s molbom da mu objasne - nacrtaju put od mjesta na kojem se nalazi do hotela Bonavia. Susrete je fotografirao Balint Szombathy te je na taj način nastao cijeli niz malih topografskih karata - zapisa s kojima je bilo moguće rekonstruirati umjetnikovo kretanje tijekom trajanja akcije.

Temeljni je umjetnikov interes bio istraživanje modela funkcioniranja umjetnosti u javnom prostoru.¹

1 Nebojša Milenković 2005, *Ich bin Künstler Slavko Matković*, Novi Sad: Muzej savremene likovne umetnosti.

1 Nebojša Milenković 2005., *Ich bin Künstler Slavko Matković*, Novi Sad: Muzej savremene likovne umetnosti.

Courtesy of Slavko Bogdanović / Ljubaznošću Slavka Bogdanovića

ARTIST/ UMJETNIK:

Slavko Bogdanović (Group KÔD / Grupa KÔD)

WORK: **Black Tape**

PERFORMANCE: **Tjentište, 23/07/1970**

Slavko Bogdanović carried out this intervention, entitled *Black Tape*, as part of an action and exhibition mounted by the Group KÔD in Tjentište, 22 – 28 July 1970. He fixed a three-metre length of black insulation tape to the facade of the Youth Centre building, then using the same tape, wrote the syntagma 'black tape' below it. He made photographs of the wall itself, the tape stuck on the wall, and the entire installation.

As well as meeting the need to act in a specific place, the artist aimed to establish a relationship between the visual (tape), textual (the label 'black tape') and the documentary (recording the installation on film).¹

RAD: **Crna vrpca**

IZVEDBA: **Tjentište, 23. 07. 1970.**

Intervenciju *Crna vrpca* Slavko Bogdanović izveo je u sklopu akcije i izložbe grupe KÔD realizirane na Tjentištu od 22. do 28. 07. 1970. Na fasadi zgrade Omladinskog centra zalijepio je crnu traku za izoliranje dugačku 3 metra, a ispod nje je istom crnom trakom ispisao sintagmu *crna vrpca*. Fotografirao je sam zid, traku na zidu i cjelokupnu instalaciju.

Uz potrebu za djelovanjem u konkretnom prostoru, umjetnikov je cilj bio uspostavljanje odnosa između vizualnog (traka), tekstualnog (natpis *crna vrpca*) i dokumentarnog (snimanje instalacije).¹

¹ Miško Šuvaković 1995, *Grupa KÔD, Grupa (J, Grupa (J-KÔD*, Novi Sad: Galerija savremene likovne umetnosti; Miško Šuvaković 1997, *Slavko Bogdanović, Politika tela - Izabrani radovi 1968-1997, Eseji o Slavku Bogdanoviću*, Novi Sad: K21K, Prometej.

¹ Miško Šuvaković 1995., *Grupa KÔD, Grupa (J, Grupa (J-KÔD*, Novi Sad: Galerija savremene likovne umetnosti; Miško Šuvaković 1997., *Slavko Bogdanović, Politika tela - Izabrani radovi 1968-1997, Eseji o Slavku Bogdanoviću*, Novi Sad: K21K, Prometej.

Courtesy of Lygia Clark Foundation / Ljubaznošću Zaklade Lygije Clark

ARTIST/ UMJETNICA:

Lygia Clark

WORK: **Live Structures**

PERFORMANCE: **Paris, 1969**

The public was invited to create a living structure in the form of a web using elastic band and their bodies. The arrangement of the people in the space corresponded to the web layout, which was formed by wrapping the elastic band around the feet of four people lying on the floor, then attaching it to the wrists of four standing participants. The movements of the group created a structure which was brought to life by the gestures of the participants.

The aim was to achieve the artist's 'proposal', as she called her interactive works, through the greatest degree of direct contact with the public, turning them into active participants who became an integral part of the art works by performing them.¹

RAD: **Žive strukture**

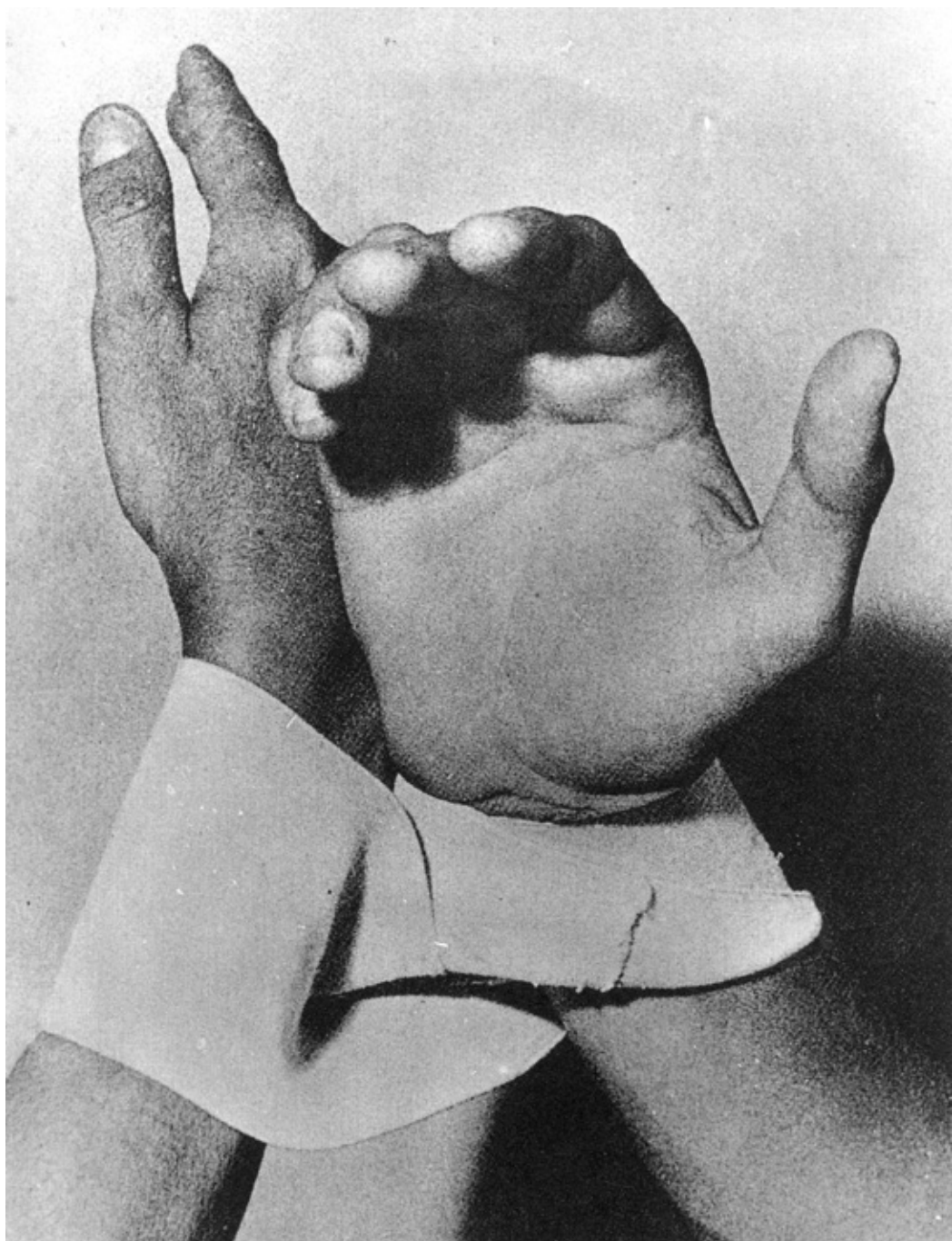
IZVEDBA: **Pariz, 1969.**

U radu *Žive strukture* umjetnica publiku poziva da, pomoću elastične trake, svojim tijelima stvori živu strukturu u obliku mreže. Raspored osoba u prostoru odgovara nacrtu mreže koja se stvara privezivanjem elastične trake za stopala četiriju osoba polegnutih na pod, te za ruke četiriju osoba koje stoje uspravno. Slijed pokreta grupe tvori strukturu koju geste sudionika čine živom.

Namjera je umjetničina "prijedloga", kako je nazivala svoje interaktivne radove, ostvariti što neposredniji kontakt s publikom pretvarajući ju u aktivnog sudionika koji izvođenjem umjetničkih radova postaje njegovim sastavnim dijelom.¹

1 Manuel J. Borja-Villel and Nuria Enguita Mayo (eds.) 1998., *Lygia Clark*, Barcelona: Fundació Antoni Tàpies

1 Manuel J. Borja-Villel i Nuria Enguita Mayo (ur.) 1998., *Lygia Clark*, Barcelona: Fundació Antoni Tàpies

Courtesy of Lygia Clark Foundation / Ljubaznošću Zaklade Lygije Clark

ARTIST/ UMJETNICE:

Lygia Clark and/i Hélio Oiticica

WORK: *Hand Dialogue*

PERFORMANCE: 1966

The wrists of the two artists were linked using elastic band in the shape of a Möbius strip, giving them support during the dialogue created by moving their palms.

The experimental object created by the band was not primarily the artists' object of interest, but rather the action created by it. A relationship was formed between the participants, encouraging gestural communication.¹

RAD: *Dijalog ruku*

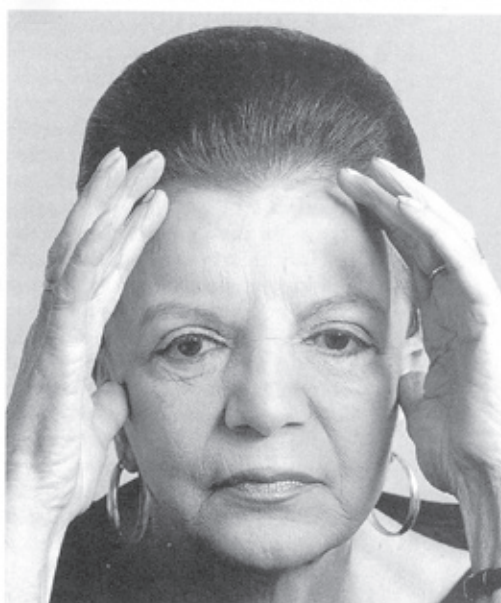
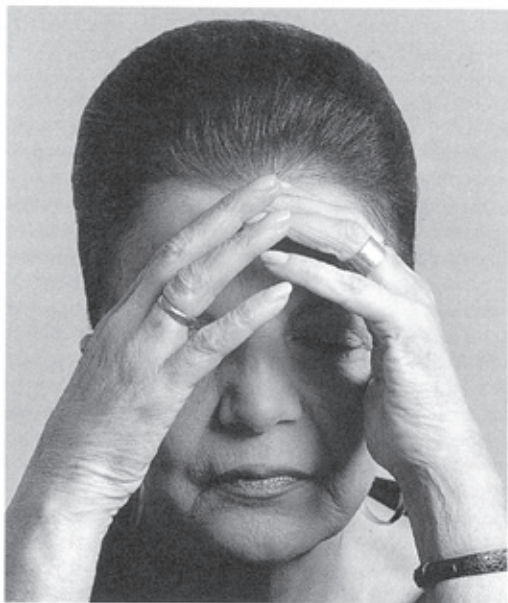
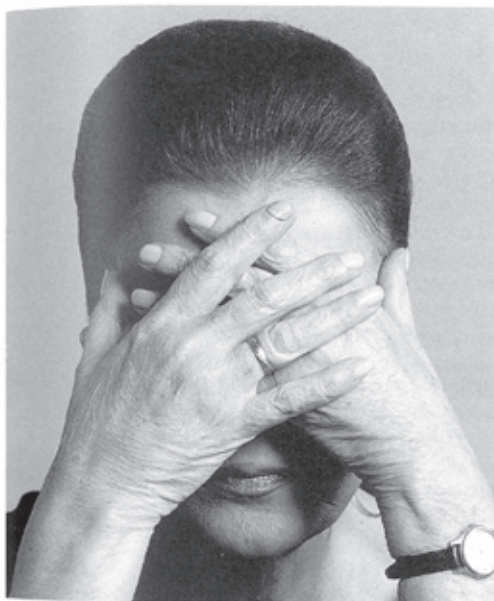
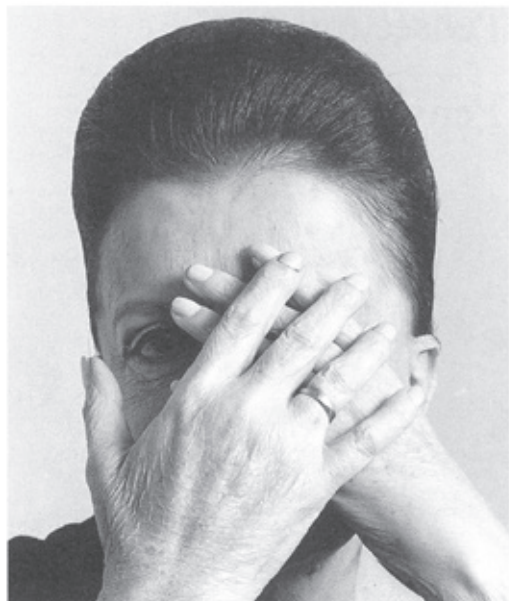
IZVEDBA: 1966.

Zglobovi ruku dvoje umjetnika povezani su elastičnom vrpcom u obliku Möbiusove trake koja im pruža oslonac tijekom dijaloga kojeg ostvaruju pokretima dlanova ruku.

Umjetnicu eksperimentalni objekt nastao od vrpce ne zanima toliko kao predmet, već ju prije svega zaokuplja radnja koja se pomoću njega ostvaruje. Među sudionicima se uspostavlja odnos i potiče gestualna komunikacija.¹

1 Manuel J. Borja-Villel and Nuria Enguita Mayo (eds.) 1998., *Lygia Clark*, Barcelona: Fundació Antoni Tàpies

1 Manuel J. Borja-Villel i Nuria Enguita Mayo (ur.) 1998., *Lygia Clark*, Barcelona: Fundació Antoni Tàpies

Courtesy of Lygia Clark Foundation / Ljubaznošću Zaklade Lygije Clark

ARTIST/ UMJETNICA:

Lygia Clark

WORK: **Mute Thought**

PERFORMANCE: **Rio de Janeiro, 1975**

In this work, the idea of art as an object was completely abandoned. For the artist, it lost its significance as a means of communication and the basic means of communication became gesture.

By equating art and life, the artist recognised that for artistic experience, the work is no longer necessary, but rather the experience is achieved through life itself – through the human body. So the artist transforms visual language into ‘body language’, and makes the centre of interest the person, encouraging awareness of their own body.¹

RAD: **Nijema misao**

IZVEDBA: **Rio de Janeiro, 1975.**

U radu *Nijema misao* ideja umjetničkog djela kao objekta posve je napuštena. Za umjetnicu on gubi značaj kao sredstvo komunikacije te osnovno sredstvo komunikacije postaju geste.

Poistovjećujući umjetnost i život, umjetnica spoznaje da za umjetnički doživljaj djelo više nije potrebno, već se doživljaj ostvaruje kroz sam život – kroz čovjekovo tijelo. S vizualnog jezika prelazi na “jezik tijela”, a u središte svoga interesa postavlja čovjeka, potičući ga na osvještavanje vlastita tijela.¹

1 Manuel J. Borja-Villel and Nuria Enguita Mayo (eds.) 1998., *Lygia Clark*, Barcelona: Fundació Antoni Tàpies

1 Manuel J. Borja-Villel i Nuria Enguita Mayo (ur.) 1998., *Lygia Clark*, Barcelona: Fundació Antoni Tàpies

Courtesy of Zaviša Matković / Ljubaznošću Zaviše Matkovića

Slavko Matković

(Group Bosch+Bosch / Grupa Bosch+Bosch)

WORK: **Action Visual Poetry in Space**

PERFORMANCE: **Subotica, 1971**

In his work *Visual Poetry in Space*, Slavko Matković arranged large, white paper letters in a natural environment. Departing from traditional means of textual communication (pencils, paper, books), the artist turned to three-dimensional textuality. He took his visual poetry from the surface of the paper and transferred it into free space, which was not merely a stage for the artistic event, but an integral element of the work of art.

This artistic action took place without the presence of an audience, but with the help of the Group Bosch+Bosch to which Matković belonged. An advocacy of ephemerality in art, the *space poem*, after being documented, was left to the influence of the elements. Through this short intervention in everyday life, the artist aimed to explore the potential for art to *escape*, primarily from the institutional art system.¹

RAD: **Akcija Vizuelna poezija u prostoru**

IZVEDBA: **Subotica, 1971.**

Vizuelna poezija u prostoru akcija je u kojoj Slavko Matković u prirodnom ambijentu raspoređuje velika bijela slova od papira. Napuštajući tradicionalna sredstva tekstualnog govora (olovku – papir – knjigu), umjetnik se okreće trodimenzionalnoj tekstualnosti. Vizualnu poeziju izmješta iz plohe papira i prenosi ju u slobodan prostor koji nije tek pozornica na kojoj se odvija umjetničko događanje, već sastavni element umjetničkog rada.

Umjetnik je akciju realizirao bez prisutnosti publike, ali uz pomoć članova grupe Bosch+Bosch kojoj je pripadao. Zalažući se za prolaznost u umjetnosti, *prostornu pjesmu* nakon dokumentiranja prepušta djelovanju atmosferskih prilika.

Kratkotrajnim intervencijama u svakodnevicu, umjetnikov je cilj bio istražiti mogućnosti *bijega* umjetnosti, prije svega iz sustava umjetničkih institucija.¹

1 Nebojša Milenković 2005, *Ich bin Künstler Slavko Matković*, Novi Sad: Muzej savremene likovne umetnosti.

1 Nebojša Milenković 2005., *Ich bin Künstler Slavko Matković*, Novi Sad: Muzej savremene likovne umetnosti.

Courtesy of Bojana Švertasek / Ljubaznošću Bojane Švertasek

ARTIST/ UMJETNIK:

Željko Jerman (Group of Six Authors / Grupa šestorice autora)

WORK: **Discarded Object**

PERFORMANCE: **Outside the Student Centre, Zagreb, 27/10/1977**

As part of the exhibition-action by the Group of Six Authors held outside the Student Centre in Zagreb on the afternoon of 27 October 1977, Željko Jerman exhibited several works, including *Discarded Object*. Prompted by the idea that nothing should be thrown away, he collected the remains of polaroid photos, laid them on a piece of paper on the ground and exhibited the result as one of his own works.¹

RAD: **Odbačeni objekt**

IZVEDBA: **Ispred Studentskog centra, Zagreb, 27. 10. 1977.**

U sklopu izložbe - akcije Grupe šestorice autora održane ispred Studentskog centra u Zagrebu u popodnevnom satima 27. 10. 1977. Željko Jerman izložio je nekoliko radova, među kojima i *Odbačeni objekt*. Vođen idejom da se ništa ne smije ostaviti, prisvaja ostatke od polaroida, postavlja ih na papir na podu te ih izlaže kao svoj rad.¹

¹ Dimitrije Bašićević (ed.) 1977., *Izložbe-akcije 1975-1977*, Zagreb: CEFFT; Darko Šimičić 1998, *Grupa šestorice autora*, kronologija, komentari, in: Janka Vukmir (ed.) *Grupa šestorice autora*, SCCA Zagreb, 19. 6. – 19. 7. 1988. – retrospektivna izložba, Zagreb: SCCA.

¹ Dimitrije Bašićević (ur.) 1977., *Izložbe-akcije 1975-1977*, Zagreb: CEFFT; Darko Šimičić 1998., *Grupa šestorice autora*, kronologija, komentari, u: Janka Vukmir (ur.) *Grupa šestorice autora*, SCCA Zagreb, 19. 6. – 19. 7. 1988. – retrospektivna izložba, Zagreb: SCCA.

PERFORMANCES IZVEDBE

2016.

Zagreb

- **S.S.Kranjčević Library / Knjižnica S.S.Kranjčević, Peščenica:** 13. 9. 2016.
- **Žitnjak Local Committee / Mjesni odbor Žitnjak:** 21. 9. 2016.
- **“Sveti Ivan” Psychiatric Hospital / Psihijatrijska bolnica “Sveti Ivan”:** 28. 9. 2016.
- **Trešnjevka Cultural Centre / Centar za kulturu Trešnjevka:** 29. 9. 2016.
Performance / Izvedba: **Zrinka Užbinec**
Photo / Foto: **Ivo Martinović**

Novi Sad

- **Karlovac High School / Gimnazija Karlovac, Sremski Karlovci:** 31. 10. 2016.
- **Dom Liman Gerontology Centre / Dom Liman, gerontološki centar:** 31. 10. 2016.
Performance / Izvedba: **Ana Kreitmeyer**
Photo / Foto: **Andreja Kulunčić**

Barcelona

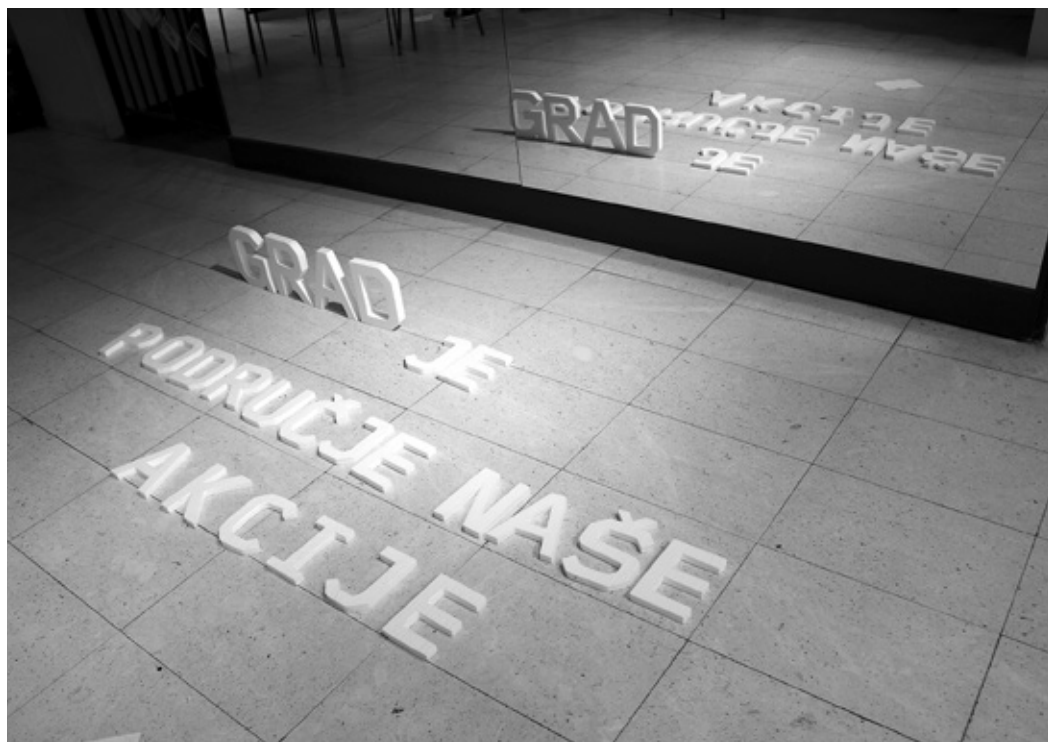
- **Solc School / Escola Solc:** 7. 10. 2016.
- **El Puig School / Escola El Puig, Esparreguera, Barcelona:** 10. 10. 2016.
- **School / Cavall Bernat School:** 27. 10. 2016.
Performance / Izvedba: **Mar Medina**
Photo / Foto: **Núria Solé Bardalet**. © Fundació Antoni Tàpies, available under a CC, BY-NC-SA license

Slovenj Gradec

- **Koroški Elderly Home / Koroški dom starostnikov:** 14. 10. 2016.
- **Cultural Centre / MKC:** 24. 10. 2016.
Performance / Izvedba: **Maja Kalafatić**

S.S.Kranjčević Library / Knjižnica S.S.Kranjčević, Peščenica, Zagreb: 13. 9. 2016.
Performance / Izvedba: Zrinka Užbinec
Photo / Foto: Ivo Martinović

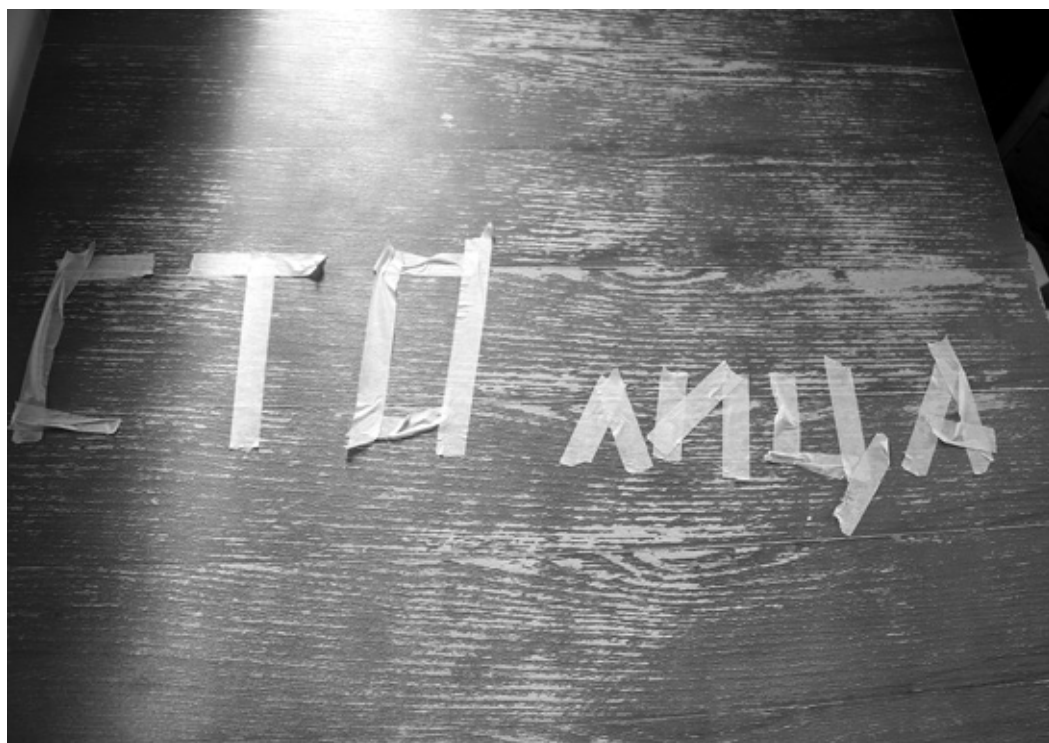
Žitnjak Local Committee / Mjesni odbor Žitnjak, Zagreb: 21. 9. 2016.
 Trešnjevka Cultural Centre / Centar za kulturu Trešnjevka, Zagreb: 29. 9. 2016.
 Performance / Izvedba: Zrinka Užbinec
 Photo / Foto: Ivo Martinović

El Puig School / Escola El Puig, Esparreguera, Barcelona: 10. 10. 2016.

Performance / Izvedba: Mar Medina

Photo / Foto: Núria Solé Bardalet. © Fundació Antoni Tàpies, [any], available under a CC BY-NC-SA license

Dom Liman Gerontology Center / Dom Liman, gerontološki centar, Novi Sad: 31. 10. 2016.
 Performance / Izvedba: Ana Kreitmeyer
 Photo / Foto: Andreja Kulunčić

Documentation based on the work *Cubes-Rivers* performed by participants on the Korana, Sava, Drava and Mislinja Rivers. /

Dokumentacije akcije prema radu *Kocke-reke* izvedene od strane sudionika izvedbi na rijekama Korani, Savi, Dravi i Mislinji.

2017.

Zagreb

- **Jelkovec Library / Knjižnica Jelkovec:** 20. 1. 2017.
Performance / Izvedba: **Ana Kreitmeyer**
- **Susedgrad Cutlural and Educational Centre / Centar za kulturu i obrazovanje Susedgrad:** 20. 2. 2017.
Performance / Izvedba: **Ana Kreitmeyer**
- **School of Applied Art and Design Zagreb in collaboration with non-profit organization UBU / Škola primijenjene umjetnosti i dizajna (ŠPUD) u suradnji s Udrugom UBU:** 9. 3. 2017.
Performance / Izvedba: **Zrinka Užbinec**
- **Academy of Dramatic Art / Akademija dramske umjetnosti (ADU):** 30. 3. 2017.
Performance / Izvedba: **Zrinka Užbinec**

Čakovec

- **Gymnasium Josipa Slavenskog / Gimnazija Josipa Slavenskog:** 26. 5. 2017.
Performance / Izvedba: **Ana Kreitmeyer**

Šibenik

- **Juraj Šižgorić Library / Knjižnica "Juraj Šižgorić":** 3. 6. 2017.
Performance / Izvedba: **Ana Kreitmeyer**

Pazin

- **Seven Days of Creation Festival / Festival Sedam dana stvaranja:** 14. 8. 2017.
Performance / Izvedba: **Zrinka Užbinec**

Vukovar

- **(within the Ministry of Culture program / u sklopu programa Ministarstva kulture "Ruksak pun kulture") Gymnasium / Gimnazija Vukovar:** 22. 11. 2017.
Performance / Izvedba: **Ana Kreitmeyer**

Bedekovčina

- **(within the Ministry of Culture program / u sklopu programa Ministarstva kulture "Ruksak pun kulture") Bedekovčina High School / Srednja škola Bedekovčina:** 24. 11. 2017.
Performance / Izvedba: **Ana Kreitmeyer**

Jelkovec Library / Knjižnica Jelkovec, Zagreb: 20. 1. 2017.

Performance / Izvedba: Ana Kreitmeyer

Photo / Foto: Ivo Martinović

School of Applied Art and Design Zagreb /
 Škola primijenjene umjetnosti i dizajna (ŠPUD), Zagreb: 9. 3. 2017.
 Performance / Izvedba: Zrinka Užbinec
 Photo / Foto: Ivo Martinović

Susedgrad Cultural and Educational Centre /
 Centar za kulturu i obrazovanje Susedgrad, Zagreb: 20. 2. 2017.
 Performance / Izvedba: Ana Kreitmeyer
 Photo / Foto: Ivo Martinović

2018.

Zagreb

- **Teacher Academy / Učiteljska akademija:**
22. 2. 2018.
Performance / Izvedba: **Zrinka Užbinec**
Lecture / Predavanje: **Tihana Puc**
- **Library / Knjižnica Augusta Cesareca:**
15. i 23. 2. 2018
Performance / Izvedba: **Zrinka Užbinec**
Lecture / Predavanje: **Tihana Puc**

Split

- **Youth Home / Dom mladih Beton kino:**
15. 5. 2018.
Performance / Izvedba: **Zrinka Užbinec**

Rijeka

- **Filodrammatica:** 8. 9. 2018.
Performance / Izvedba: **Zrinka Užbinec**
Lecture / Predavanje: **Tihana Puc**

Poreč

- **Elderly home / Dom za starije i nemoćne osobe:**
12. 10. 2018.
Performance / Izvedba: **Zrinka Užbinec**

Zagreb

- **Academy of Dramatic Art (ADU) / Akademija dramske umjetnosti (ADU):**
30. 10. 2018.
Performance / Izvedba: **Zrinka Užbinec**
Lecture / Predavanje: **Tihana Puc**

Sisak

- **Gallery / Galerija Striegl:** 12. 11. 2018.
Performance / Izvedba: **Ana Kreitmeyer**

Teacher Academy / Učiteljska akademija, Zagreb, 22. 2. 2018.
Performance / Izvedba: Zrinka Užbinec
Photo / Foto: Ivo Martinović

Elderly home / Dom za starije i nemoćne osobe, Poreč, 12. 10. 2018.
Performance / Izvedba: Zrinka Užbinec
Photo / Foto: Andreja Kulunčić

Library / Knjižnica Augusta Cesareca, Zagreb, 15. i 23. 2. 2018
 Performance / Izvedba: Zrinka Užbinec
 Photo / Foto: Ivo Martinović

Academy of Dramatic Art (ADU) / Akademija dramske umjetnosti (ADU), Zagreb, 30. 10. 2018.
 Performance / Izvedba: Zrinka Užbinec
 Photo / Foto: Andreja Kulunčić

EXHIBITIONS

IZLOŽBE

Zagreb

- Ateliers Žitnjak / Atelieri Žitnjak: 3. i 4. 10. 2017.
Andreja Kulunčić, Zrinka Užbinec “Analysis of
the Dance Material of the ART-ACT-BOX Project”
/ “Analiza plesnog materijala projekta ART-ACT-
BOX”

Sisak

- City Gallery / Gradska galerija Striegl: 13. 11. 2018.
Andreja Kulunčić “ART-ACT-BOX: Performativnost
izložbe” / “ART-ACT-BOX: The Performativeness
of the Exhibition””

Getting out of the gallery and the museum into public space, communicating with the accidental audience, focusing on the process of art and not the objects produced, and on everyday situations and objects as possible art materials and points of departure: these are some of the basic determinants of conceptual art practices of the 1960s and 1970s. Referring critically to the art system and getting involved in the non-artistic field, they marked, not only a conceptual turn in art but opened the way to an artistic paradigm based precisely on overlapping with and merging into a non-art everyday life, like various forms of social artistic practices, critical and engaged art, Arte Útil and the like. There is no surprise then in the decision of Andreja Kulunčić, whose practice also represents one of the salient nodes of this paradigm, to have responded to the title topic of the collaboration museum project *Performing the Museum* by using as materials the conceptual works of the sixties and seventies that are to be found in the collections of the museums involved. These are works of the art groups TOK, the Group of Six Artists, KOD, Bosch+Bosch, Art & Language and the artists Pino Poggio, Bogdanka Poznanović and Lygia Clark. Seeing in them creative tactics that can today too be tools for the activation of the everyday and social engagement, with the contemporary dance artist Zrinka Užbinec, Andreja Kulunčić has devised the discursive dance project *Performing the Exhibition: ART-ACT-BOX* to be a part of the museum project in question. It will become a point of departure for further cooperative researches of the two artists, for testing out media and presentation formats.

The exhibition *ART-ACT-BOX* in Sisak will cover various facets of the whole of the project: their intentions, methods and analytical

procedures, being realised in their totality as a complex space-time configuration.

Let us imagine for the purpose of the present writing some timeline on which to inscribe the parts of the project. At one end will be the graphic equivalent of the preliminary research process of the artist, and on the other, even though unbounded, the exhibition in Sisak. The imaginary line will cover a continuum that takes in performances, participants and visitors, solo and team-based research work, historical context and current reworkings of the pieces analysed, while in the gallery it will be spatialised in traces of previous productions, in imprints of the body and movement and in the gallery space itself as place for the overlapping of diverse, artistic and out of the artistic, aesthetics.

But let us return briefly to the work *Performing the Exhibition: ART-ACT-BOX*, the core of this project, one performance of it preceding the exhibition in Sisak.

This work, as mentioned above, is the response of Andreja Kulunčić to the invited theme *Performing the Museum*. Extracting material from the museum's collections, its analytical and artistic transformation and switching it into non-artistic spaces, like libraries, retirement homes, culture centres, secondary schools and a psychiatric hospital are all literal translations of the theme of the title. Andreja Kulunčić, that is, does indeed "perform (and take out) the museum", thereby problematising current practices of museum treatment, methods of communicating with the audience, and institutional and non-institutional presentational practices as strategic decisions in the transfer of knowledge and of the emancipatory potentials of art.

In a choreography that is based on research into selected conceptual practices of the sixties and seventies, the dancer with her body,

movement and text acquaints the audience with the artistic intentions, principles and strategies, drawing it into the performance. She uses objects representing the essence of each individual work kept in the box created for this project. Reconstructing and reactivating one strategy after another, one work after another, the dancer and the audience together “set up the exhibition”. The regular roles are inverted: the performance ends at the moment when the “exhibition is set up”; the process of the performance is also the product of it, and the audience, taking part in the creative process installing the exhibition, cancels itself out, since after the exhibition is set up, when it should start, its role ceases.

The key aspects of the today historicised and museumised art practices of the sixties and seventies, body, text, movement, space, public space, are transposed and activated into contemporaneity through the art of the dance. Choreography is the measure of relations between thing, body and space, while the artistic methods cited are provided to the audience as a creative tool for the activation of their own quotidian and their social engagement.

Return to the gallery marks the return of the work to the artistic field. This is not unimportant, for it is precisely in the interference of the different systems that the transformative potential of the edge is maintained. The edge, that is, enables the opening out of the field and the establishment of new constitutive relations. The latter, apart from that, is also produced in the gallery space, since it is always organised and structured by a certain decision and in this respect is also performative (Fischer-Lichte)

¹. What happened outside the artistic field will acquire in the gallery set up its institutional framework. The multiple repetition of this trajectory in the ART-ACT-BOX project should not be seen as a self-referentially chasing its own tail. On the contrary, this constant transgression of the disciplinary threshold means an incessant opening of perspectives, a constant input of new elements and new relations, a new US

created in the processes of perception (Rogoff, after Fischer-Lichte)². The gallery space in this sense is a liminal space, and the experience of transition as process of transformation is an aesthetic experience (as against the non-aesthetic experiences in which transition is not experienced in its liminal character but just marks the path to some other objective)³.

In one section of the project, the authors handle going back into the gallery with the performance of the work *Analysis of the Dance Material of the ART-ACT-BOX Project: Žitnjak Ateliers*, the constitutive components of which are the dance materials that came into being by analysis of the preceding non-gallery project. This dance performance – a number of poetic images of shifted levels of reality, space and time, as well as of interferences and merging of the space of the performance, the performer and the audience – is a zone of experiment for both of the artists. With them, each from the perspective of her own area, they test out the possibility of dance in museums and galleries and the points where they converge, grasping from another angle now the topic “performing the museum” as well as the experimental thinking of the authors quoted above. The new collaboration at once builds, knocks down and changes the framework of what is known, while both authors put their own codes to the test. They test out and search for breakthroughs of their own practices within the newly created field. They creative poetic images, the magic of the performance, which they at the same time demolish, deconstruct and make strange with descriptions of the procedures, involving the audience, provoking the spatial borders, infiltrate themselves, educate...

In the Sisak exhibition a new work also comes into being in the return to the gallery. This time it is an installation built on the traces of the performance of ART-ACT-BOX, which was held before the exhibition was set up, including in addition the documentation and materials of the previous performances as imprints of the participant bodies.

¹ E. Fisher-Lichte (2009) *Estetika performativne umjetnosti* or in English *The Transformative Power of Performance: A New Aesthetics*, Sarajevo, Zagreb: Šahinpašić.

² Isto, str. 246

³ Isto, str. 247

From all of this one might ascertain the constitutive character of the artistic intention in the project. I am not thinking here of the concept of authorship, rather of the strategic role of authorial decision, methods and procedures. I shall thus employ the propositions of Boris Groys, who says that only from the perspective of production can art provide a bridge for the mingled positions of the biopolitical age – public and private, consumption and production, amateur and professional... Only when it is looked at from the viewpoint of production, he says, does the question of the politics of art exist, since it is a dimension that is not connected with aesthetic experiences of the viewer but of creative decisions⁴. In this sense, I would say, the project ART-ACT-BOX, like other works of Andreja Kulunčić, after all, represents a slippery ground for examination, doubt and belief that, on the one hand, art can provide tools on the road to transforming hegemonic representations, and on the other, belong to and create a zone of enchantment.

Irena Bekić

ART-ACT-BOX

Sisak

Izlazak iz galerija i muzeja u javni prostor, komunikacija sa slučajnom publikom, usmjerenost na umjetnički postupak, a ne na objekte na svakodnevne situacije i predmete kao moguće umjetničke materijale i polazišta, neke su od temeljnih odrednica konceptualnih umjetničkih praksi 60-ih i 70-ih godina prošloga stoljeća. Kritički se osvrćući na umjetnički sistem i interferirajući u neumjetničko polje, one su označile, ne samo konceptualni obrat u umjetnosti već su otvorile put umjetničkoj paradigmi temeljenoj upravo na preklapanju i pretapanju u neumjetničku svakodnevnicu, poput različitih oblika društvenih umjetničkih praksi, kritičke i angažirane umjetnosti, Arte Útil i slično. Stoga ne čudi odluka Andreje Kulunčić, čija praksa također predstavlja jedno od markantnih čvorišta te paradigme, da na naslovnu temu suradničkog muzejskog projekta *Performing the Museum* odgovori koristeći kao materijal upravo konceptualne radove 60-ih i 70-ih godina 20. stoljeća koji se nalaze u fundusima uključenih muzeja. Riječ je o radovima umjetničkih grupa TOK, šestorice autora, KOD, Bosch+Bosch, Art&Language, te umjetnika Pina Poggia, Bogdanke Poznanović i Lygie Clark. Prepoznajući u njima kreativne taktike koje i danas mogu biti alati aktivacije svakodnevice i društvenoga angažmana, s plesačicom suvremenog plesa Zrinkom Užbinec, Andreja Kulunčić osmišljava diskurzivno plesni projekt *Izvedba izložbe: ART-ACT-BOX* kao dio navedenog muzejskog projekta. On će

postati polazište daljnjim istraživačkim suradnjama dviju umjetnica, propitivanjima medija i prezentacijskih formata.

Izložba *ART-ACT-BOX* u Sisku obuhvatit će različite fasete cjelokupnog projekta, njihove intencije, metode i analitičke pristupe, ostvarujući se u sveukupnosti kao složena prostorno vremenska konfiguracija.

Zamislmo za potrebe ovog teksta neku vremensku crtu na koju ćemo upisati dionice projekta. Na jednom njezinom kraju nalazit će se grafički ekvivalent preliminarog istraživačkog procesa umjetnice, a na drugom, iako neomeđenom, izložba u Sisku. Zamišljena će crta obuhvatiti kontinuum koji zahvaća izvedbe, sudionike i posjetitelje, osamljeni i timski istraživački rad, historijski kontekst i aktualne parafraze analiziranih radova, dok će se u galeriji oprostori u tragovima prethodnih realizacija, u otiscima tijela i pokreta te u samom galerijskom prostoru kao mjestu preklapanja različitih, umjetničkih i vanumjetničkih, estetika.

No vratimo se nakratko radu *Izvedba izložbe: ART-ACT-BOX* koji čini jezgru ovoga projekta, a jedna njegova izvedba prethodi sisačkoj izložbi.

Kao što je već rečeno, taj je rad odgovor Andreje Kulunčić na pozivnu temu *Performing the Museum*. Izlučivanje građe iz muzejskih fundusa, njezina analitička i umjetnička preobrazba te izmještanje u izvanumjetničke prostore poput knjižnica, staračkih domova, kulturnih centara, srednjih škola i psihijatrijske bolnice, doslovno je prevođenje naslovne teme. Andreja Kulunčić, naime, doista “izvodi (i iznosi) muzej” problematizirajući time aktualne prakse muzealizacije, metode komunikacije s publikom te institucionalne i neinstitucionalne prezentacijske prakse kao strateške odluke u prenošenju znanja i emancipatorskih potencijala umjetnosti.

U koreografiji koja se temelji na istraživanju odabranih konceptualnih praksi 1960-ih i 1970-ih, plesačica tijekom, pokretom i tekstom upoznaje publiku s umjetničkim namjerama, principima i strategijama, uvlačeći je u izvedbu. Pritom se koristi predmetima koji reprezentiraju sukus svakoga rada, a koji se nalaze u kutiji kreiranoj za ovaj projekt. Rekonstruirajući i reaktivirajući jednu po jednu strategiju, jedan po jedan rad, plesačica i publika zajedno “postavljaju izložbu”. Ustaljene uloge pritom se obrću: performans završava u trenutku kada je “izložba postavljena”; proces izvedbe istodobno je njezin produkt, a publika, koja sudjeluje u kreativnom procesu nastanka izložbe, samu sebe dokida, budući da nakon postavljanja izložbe, kada bi trebala početi, prestaje njezina uloga.

Ključni aspekti, danas historiziranih i muzealiziranih umjetničkih praksi iz 1960-ih i 1970-ih godina – tijelo, tekst, pokret, prostor, javni prostor – transponiraju se i aktiviraju u suvremenost kroz plesnu umjetnost. Koreografija postaje mjera odnosa između stvari, tijela i prostora, dok se citirane umjetničke metode nude publici kao kreativni alati za aktivaciju vlastite svakodnevice i društveni angažman.

Povratak u galeriju označava vraćanje rada u umjetničko polje. Ono nije nevažno jer se upravo u interferenciji različitih sistema održava transformativni potencijal ruba. Rub naime omogućava rastvaranje polja i uspostavljanje novih konstitutivnih odnosa. Potonje se, osim toga, ostvaruje i u galerijskom prostoru budući da je on uvijek organiziran i strukturiran određenom odlukom i u tom je smislu performativan (*Fische- Lichte*)¹. Ono što se dogodilo izvan umjetničkog polja, u galerijskom će postavu

1 E. Fisher-Lichte (2009) *Estetika performativne umjetnosti*. Sarajevo, Zagreb: Šahinpašić.

dobiti svoj institucionalni okvir. Višestruko ponavljanje ove putanje u projektu ART-ACT-BOX ne bi trebalo vidjeti kao autoreferencijalnu vrtnju u krug. Naprotiv, to stalno prekoračenje disciplinarnog praga označava neprestano otvaranje perspektiva, stalno unošenje novih elemenata i odnosa, novo *MI* nastalo u procesima percepcije (Rogoff, prema Fischer-Lichte)². Galerijski je prostor u tom smislu liminalni prostor, a iskustvo prijelaza kao procesa preobrazbe estetsko je iskustvo (nasuprot ne-estetskim iskustvima pri kojima se prijelaz ne doživljava u svom liminalnom karakteru već označava put ka nekom drugom cilju).³

U jednoj dionici projekta, autorice povratak u galeriju rješavaju izvedbom rada *Analiza plesnog materijala projekta ART-ACT-BOX: Atelijeri Žitnjak* čije su konstitutivne sastavnice plesni materijali nastali analizom prethodnoga negalerijskoga projekta. Ovaj plesni performans – niz poetskih slika izmještenih razina stvarnosti, prostora i vremena kao i interferencija i pretapanja prostora izvedbe, izvodačice i publike – zona je eksperimenta za obje autorice. Njime, iz perspektive vlastitih područja, propituju mogućnosti plesa u muzejima i galerijama i točke njihovih konvergencija, dohvaćajući, sada iz drugog kuta, temu “performing the museum”, kao i eksperimentalnu misao ranije citiranih autora. Nova kolaboracija istovremeno gradi, ruši i mijenja okvire poznatoga dok obje autorice podastiru svoje kodove na kušnju. One propituju i traže proboje vlastitih praksi unutar novostvorenoga polja. Stvaraju poetske slike, čaroliju predstave, koju istovremeno ruše, dekonstruiraju/očučuju opisima postupaka, uključuju publiku, provociraju prostorne granice, infiltriraju se, educiraju...

U sisačkoj izložbi, povratkom u galeriju također nastaje novi rad. Ovaj je put to instalacija građena na tragovima izvedbe ART-ACT-BOX, koja je održana prije postavljanja izložbe, uključujući uz to dokumentaciju i materijale prethodnih izvedbi kao otiske sudjelujućih tijela.

Iz svega bi se rečenog mogao ustvrditi konstitutivni karakter umjetničke namjere u ovome projektu. Pritom ne mislim na koncept autorstva, već na stratešku ulogu autorske odluke, metoda i postupaka. Posegnut ću stoga za tezama Borisa Groysa koji tvrdi da jedino iz perspektive proizvodnje, umjetnost može premostiti izmiješane pozicije biopolitičkog doba - javnog i privatnog, potrošnje i proizvodnje, amatera i profesionalaca... Samo kada se promatra s gledišta proizvodnje, kaže, postoji pitanje politike umjetnosti budući da se radi o dimenziji koja nije povezana s estetskim iskustvima gledatelja već stvaralačkim odlukama⁴. U tom smislu, rekla bih, projekt ART-ACT-BOX, kao uostalom i drugi radovi Andreje Kulunčić, predstavlja skliski teren propitivanja, sumnje i vjerovanja da, s jedne strane, umjetnost može ponuditi alate na putu ka transformaciji hegemonijskih reprezentacija, a s druge, da pripada/stvara zonu začaranosti.

Irena Bekić

2 Isto, str. 246

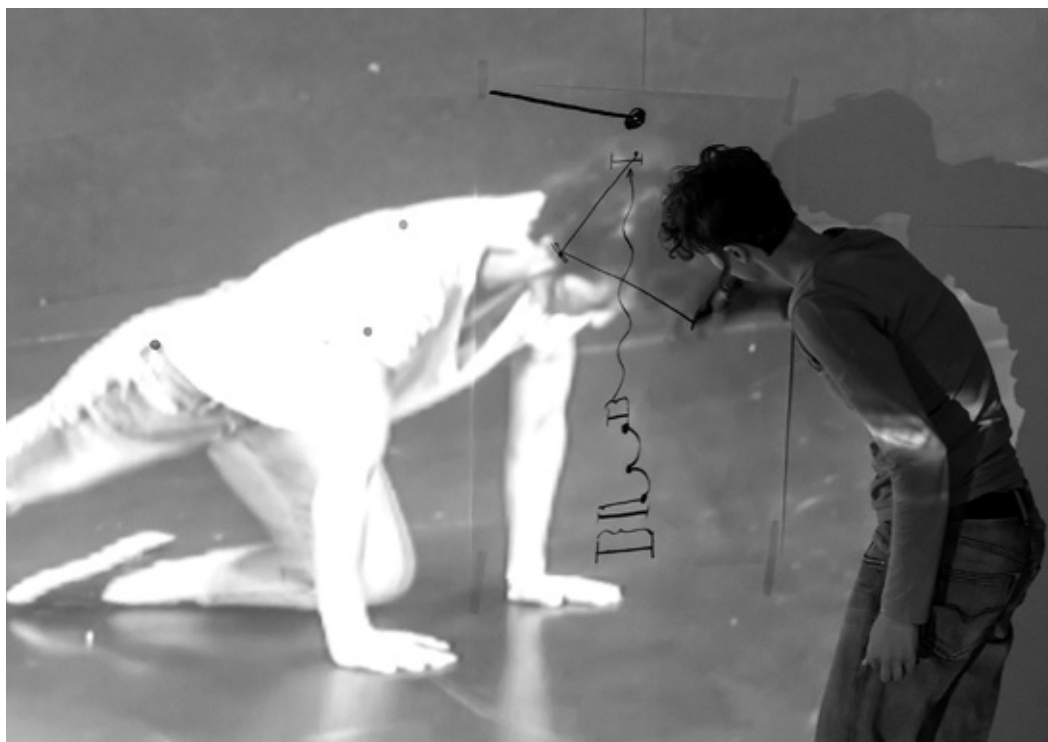
3 Isto, str. 247

4 B. Groys (2010) *Going Public*. Berlin: Sternberg Press.

Design of box-book: Irena Frantal / Autorica oblikovanja knjige-kutije: Irena Frantal

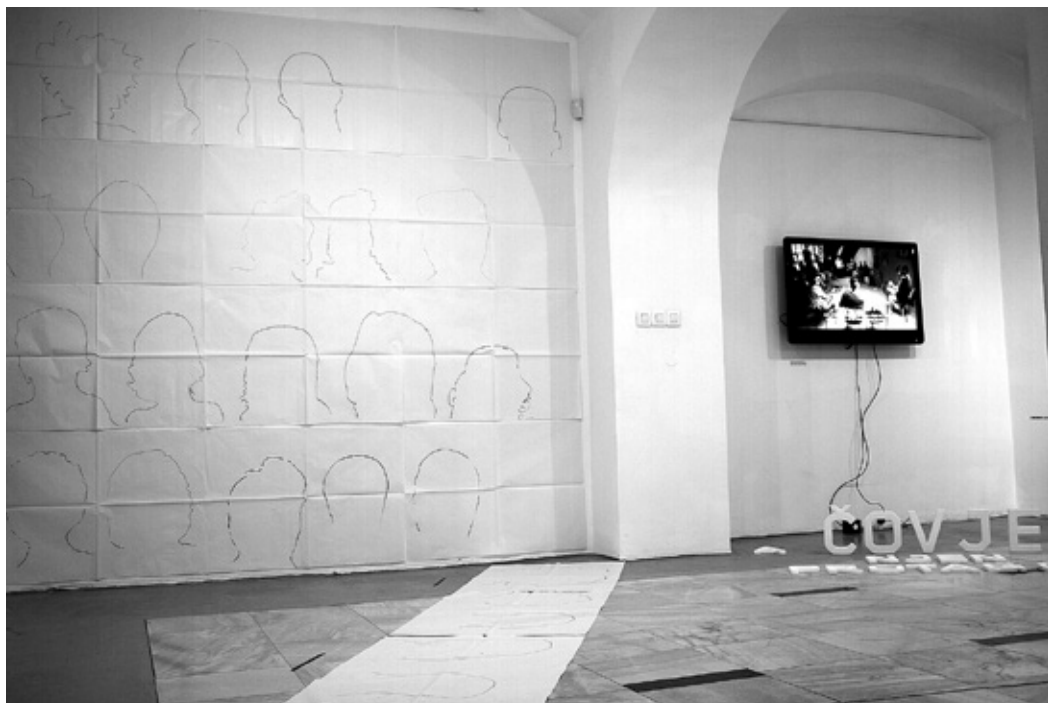
Recording and editing of the video "Analysis of ART-ACT-BOX dance material project: Ateliers Žitnjak": Boris Cvjetanović / Snimanje i montaža videa "Analiza plesnog materijala projekta ART-ACT-BOX: Ateljei Žitnjak": Boris Cvjetanović

Ateliers Žitnjak / Atelieri Žitnjak: 3. i 4. 10. 2017.
Photo / Foto: Boris Cvjetanović

The works have been installed during the "ART-ACT-BOX" performance with Ana Kreitmeyer by high school students / Radove su tijekom "ART-ACT-BOX" izvedbe s Anom Kreitmeyer postavile učenice: Novela Perić, Rafaela Marić, Danijela Prskalo, Melita Hajdarović, Lucija Sušak, Klementina Kovačić, Iva Stanković.

"ART-ACT-BOX" in Gallery Striegl in Sisak , 13.-17. 11. 2018. It is our final exhibition of the project after almost 30 interactive dance performances on different locations such as libraries, high schools, elderly homes, cultural centres, hospitals, local communities ... during 3 years. Photo / Foto: Ivo Martinović

“ART-ACT-BOX” u Gradskoj galeriji Striegl u Sisku, 13.-17. 11. 2018. To je naša završna izložba nakon skoro 30 izvedbi na različitim lokacijama (knjižnice, srednje škole, starački domovi, kulturni centri, lokalne zajednice, bolnice...) tijekom tri godine. Photo / Foto: Ivo Martinović

During the performance, materials and methods from works of art from the following collections, archives and documentation were used:

- Museum of Contemporary Art, Zagreb
- Museum of Contemporary Art Vojvodina, Novi Sad
- Fundació Antoni Tàpies, Barcelona
- Koroška Museum of Modern Art, Slovenj Gradec

Art & Language and Jackson Pollock Bar

- "Theoretical Installation", Archive of the Fundació Antoni Tàpies, Barcelona

Slavko Bogdanović

- "Art (today), the artist (creator), the participant (author)", in: Miško Šuvaković 1997, *Slavko Bogdanović, Politika tela - Izabrani radovi 1968-1997, Eseji o Slavku Bogdanoviću*, Novi Sad: K21K, Prometej, p. 143.
- "Black Tape", Façade of the Youth Centre in Tjentište, 23 July 1970, in: Miško Šuvaković 1997, *Slavko Bogdanović, Politika tela - Izabrani radovi 1968-1997, Eseji o Slavku Bogdanoviću*, Novi Sad: K21K, Prometej, pp. 121-122.

Lygia Clark

- "Hand Dialogue", 1966, in: Manuel J. Borja-Villel and Nuria Enguita Mayo (eds.) 1998, *Lygia Clark*, Barcelona: Fundació Antoni Tàpies, p. 210.
- "Live Structures", 1969, in: Manuel J. Borja-Villel and Nuria Enguita Mayo (eds.) 1998, *Lygia Clark*, Barcelona: Fundació Antoni Tàpies, p. 255.
- "Mute Thought", 1975, in: Manuel J. Borja-Villel and Nuria Enguita Mayo (eds.) 1998, *Lygia Clark*, Barcelona: Fundació Antoni Tàpies, p. 262-263.

Željko Jerman

- "Discarded Object", exhibition-action by the Group of Six Authors outside the Student Centre in Zagreb, 27 October 1977, photographic library of the Documentation and Information Department of the Museum of Contemporary Art, Zagreb.

Group KÔD

- "Mirror on the City", Novi Sad, 25 May 1970, in: Miško Šuvaković 1995, *Grupa KÔD, Grupa (3, Grupa (3-KÔD*, Novi Sad: Galerija savremene likovne umetnosti, p. 35.
- "Invisible actions", Novi Sad, in: Miško Šuvaković 1995, *Grupa KÔD, Grupa (3, Grupa (3-KÔD*, Novi Sad: Galerija savremene likovne umetnosti, p. 11.
- "Sea-Anti-Sea", Novi Sad, 22 April 1970, in: Miško Šuvaković 1995, *Grupa KÔD, Grupa (3, Grupa (3-KÔD*, Novi Sad: Galerija savremene likovne umetnosti, p. 11.

Group KÔD and Goran Trbuljak

- "Public Art Class", Danube Quay, Novi Sad, 18 October 1970, in: Miško Šuvaković 1995, *Grupa KÔD, Grupa (3, Grupa (3-KÔD*, Novi Sad: Galerija savremene likovne umetnosti, pp. 13, 38.

Group of Six Authors

- "Exhibition-action", Zagreb, 19 May 1976, in: Darko Šimičić 1998, *Grupa šestorice autora, kronologija, komentari*, in: Janka Vukmir (ed.) *Grupa šestorice autora, SCCA Zagreb, 19. 6. – 19. 7. 1988 – retrospektivna izložba*, Zagreb: SCCA, p. 186.

Group TOK

- "You were Taught", Pazin, 28 April 1973, Documentation and Information Department of the Museum of Contemporary Art, Zagreb
- "Urbifest Pazin", 1973 (Torch Play Proposal), Documentation and Information Department of the Museum of Contemporary Art, Zagreb
- "The City is the Group Area, but People..." (brochure), Documentation and Information Department of the Museum of Contemporary Art, Zagreb
- "Total Action", Section "Proposal", Zagreb Salon 1972, Telegram no. 55, 20. 10. 1972, p. 17, Documentation and Information Department of the Museum of Contemporary Art, Zagreb
- "View of the City" (postcard), 1972, 7th Zagreb Salon, Documentation and Information Department of the Museum of Contemporary Art, Zagreb

Miroslav Mandić

- "Danube" and "Grass", "Public Art Class" action, by the Group KÔD and Goran Trbuljak, Danube Quay, Novi Sad, 18 October 1970, in: Miško Šuvaković 1995, *Grupa KÔD, Grupa (3, Grupa (3-KÔD*, Novi Sad: Galerija savremene likovne umetnosti, pp. 13, 38.

Vlado Martek

- Poetic Agitation 3, "Write its name on every item you have", 1979, Museum of Contemporary Art, Zagreb

Slavko Matković

- "Visual Poetry in Space I" 1971, Museum of Contemporary Art Vojvodina, Novi Sad
- "Individual Topographies of World Cities" - Rijeka, 1983, in: Nebojša Milenković 2005, *Ich bin Künstler Slavko Matković*, Novi Sad: Muzej savremene umetnosti Vojvodine, p. 148.
- "Deauthorisation", Belgrade, 1973, in: Nebojša Milenković 2005, *Ich bin Künstler Slavko Matković*, Novi Sad: Muzej savremene umetnosti Vojvodine, pp. 20-21.

Pino Poggi

- “Arte Utile”, Munich, 1977-1978, Enrico Crispolti, Poggi Pino 1979, *Ein AU Proces*, Munich: Engelhorn Stiftung zur Förderung und Pflege der Kunst, 1979, pp. 57-82.

Bogdanka Poznanović

- “Cubes-Rivers”, bank of the Danube, Novi Sad, 11 November 1971, in: Miško Šuvaković 2012, *Bogdanka i Dejan Poznanović, umetnost, mediji i aktivizam na kraju moderne*, Zagreb: Institut za istraživanje avangarde, Novi Sad: Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Belgrade: Orion Art, pp. 72-73.
- “Conceptus respiration”, 1975, in: Miško Šuvaković 2012, *Bogdanka i Dejan Poznanović, umetnost, mediji i aktivizam na kraju moderne*, Zagreb: Institut za istraživanje avangarde, Novi Sad: Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Belgrade: Orion Art, pp. 108, 114.

Slobodan Tišma

- “Self-Portrait”, “Public Art Class” by the Group KÔD and Goran Trbuljak, Danube Quay, Novi Sad, 18 October 1970, in: Miško Šuvaković 1995, *Grupa KÔD, Grupa (3, Grupa (3-KÔD*, Novi Sad: Galerija savremene likovne umetnosti, p. 38.

Within the dance choreography, methods from the following performances were used:

- “Movement I Think Revolution”, authors and performers: Sonja Pregrad, Zrinka Šimičić Mihanović, Zrinka Užbinec, produced by Improspekcija.
- “Changes”, BADco., choreography: Nikolina Pristaš, performance: Sandra Banić Naumovski, Ana Kreitmeyer, Nikolina Pristaš, Zrinka Šimičić Mihanović, Zrinka Užbinec.

Tijekom izvedbe korišteni su materijali i metode iz sljedećih umjetničkih radova iz zbirki, arhiva i dokumentacija:

- Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb
- Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Novi Sad
- Fundació Antoni Tàpies, Barcelona
- Koroška galerija likovnih umetnosti, Slovenj Gradec

Art & Language i Jackson Pollock Bar

- “Teorijska instalacija”, Arhiv Fundació Antoni Tàpies, Barcelona

Slavko Bogdanović

- “Umetnost (danas), umetnik (stvaralac), učesnik (autor)”, u: Miško Šuvaković 1997., *Slavko Bogdanović, Politika tela - Izabrani radovi 1968-1997, Eseji o Slavku Bogdanoviću*, Novi Sad: K21K, Prometej, str. 143.
- “Crna vrpca”, Fasada zgrade Omladinskog centra na Tjentištu, 23. 7. 1970., u: Miško Šuvaković 1997., *Slavko Bogdanović, Politika tela - Izabrani radovi 1968-1997, Eseji o Slavku Bogdanoviću*, Novi Sad: K21K, Prometej, str. 121-122.

Lygia Clark

- “Dijalog ruku”, 1966., u: Manuel J. Borja-Villel i Nuria Enguita Mayo (ur.) 1998., *Lygia Clark*, Barcelona: Fundació Antoni Tàpies, str. 210.
- “Žive strukture”, 1969., u: Manuel J. Borja-Villel i Nuria Enguita Mayo (ur.) 1998., *Lygia Clark*, Barcelona: Fundació Antoni Tàpies, str. 255.
- “Nijema misao” 1975., u: Manuel J. Borja-Villel i Nuria Enguita Mayo (ur.) 1998., *Lygia Clark*, Barcelona: Fundació Antoni Tàpies, str. 262-263.

Željko Jerman

- “Odbačeni objekt”, izložba-akcija Grupe šestorice autora ispred Studentskog centra u Zagrebu, 27. 10. 1977., fototeka Dokumentacijskog i informacijskog odjela Muzeja suvremene umjetnosti, Zagreb

Grupa KÔD

- “Ogledalo u gradu”, Novi Sad, 25. 5. 1970., u: Miško Šuvaković 1995., *Grupa KÔD, Grupa (3, Grupa (3-KÔD*, Novi Sad: Galerija savremene likovne umetnosti, str. 35.
- “Nevidljive akcije”, Novi Sad, u: Miško Šuvaković 1995., *Grupa KÔD, Grupa (3, Grupa (3-KÔD*, Novi Sad: Galerija savremene likovne umetnosti, str. 11.
- “More-antimor”, Novi Sad, 22. 04. 1970., u: Miško Šuvaković 1995., *Grupa KÔD, Grupa (3, Grupa (3-KÔD*, Novi Sad: Galerija savremene likovne umetnosti, str. 11.

Grupa KÔD i Goran Trbuljak

- “Javi čas umetnosti”, Dunavski kej, Novi Sad, 18. 10. 1970., u: Miško Šuvaković 1995., *Grupa KÔD*, *Grupa (3, Grupa (3-KÔD*, Novi Sad: Galerija savremene likovne umetnosti, str. 13, 38.

Grupa šestorice autora

- Izložba-akcija Šetnja gradom, Zagreb, 19. 05. 1976., u: Darko Šimičić 1998., *Grupa šestorice autora*, *kronologija, komentari*, u: Janka Vukmir (ur.) *Grupa šestorice autora, SCCA Zagreb*, 19. 6. – 19. 7. 1988. – *retrospektivna izložba*, Zagreb: SCCA, str. 186.

Grupa TOK

- tekst “Naučili su Vas...”, Pazin, 28. 4. 1973., Dokumentacijski i informacijski odjel Muzeja suvremene umjetnosti Zagreb
- akcija Urbofest Pazin, 1973. (“Prijedlog za igru s baterijama”), Dokumentacijski i informacijski odjel Muzeja suvremene umjetnosti Zagreb
- letak “Grad je područje grupa a čovjek...”, Dokumentacijski i informacijski odjel Muzeja suvremene umjetnosti Zagreb
- “Totalna akcija”, Sekcija “Prijedlog” Zagrebački salon 1972., Telegram br. 55, 20. 10. 1972., str. 17., Dokumentacijski i informacijski odjel Muzeja suvremene umjetnosti Zagreb
- razglednica “Pogled na grad”, 1972., 7. Zagrebački salon, Dokumentacijski i informacijski odjel Muzeja suvremene umjetnosti Zagreb

Miroslav Mandić

- “Dunav” i “Trava”, akcija “Javni čas umetnosti” grupe KÔD i Gorana Trbuljaka, Dunavski kej, Novi Sad, 18. 10. 1970., u: Miško Šuvaković 1995., *Grupa KÔD*, *Grupa (3, Grupa (3-KÔD*, Novi Sad: Galerija savremene likovne umetnosti, str. 13, 38.

Vlado Martek

- Pjesnička agitacija 3. “Na svaku stvar koju imate napišite njeno ime”, 1979., Muzej suvremene umjetnosti Zagreb

Slavko Matković

- “Vizuelna poezija u prostoru I” 1971., Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Novi Sad
- “Individualne topografije gradova sveta” - Rijeka, 1983., u: Nebojša Milenković 2005., *Ich bin Künstler Slavko Matković*, Novi Sad: Muzej savremene likovne umetnosti, str. 148.
- “Deautorizacija”, Beograd, 1973., u: Nebojša Milenković 2005., *Ich bin Künstler Slavko Matković*, Novi Sad: Muzej savremene likovne umetnosti, str. 20-21.

Pino Poggi

- “Arte Utile”, München, 1977.-1978., Enrico Crispolti, Poggi Pino 1979., *Ein AU Proce*s, München: Engelhorn Stiftung zur Förderung und Pflege der Kunst, 1979., str. 57-82.

Bogdanka Poznanović

- akcija “Kocke-reke (Cubes-Rivers)”, obala Dunava, Novi Sad, 11. 11. 1971., u: Miško Šuvaković 2012., *Bogdanka i Dejan Poznanović, umetnost, mediji i aktivizam na kraju moderne*, Zagreb: Institut za istraživanje avangarde, Novi Sad: Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Beograd: Orion Art, str. 72-73.
- “Conceptus respiratio”, 1975., u: Miško Šuvaković 2012., *Bogdanka i Dejan Poznanović, umetnost, mediji i aktivizam na kraju moderne*, Zagreb: Institut za istraživanje avangarde, Novi Sad: Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Beograd: Orion Art, str. 108, 114.

Slobodan Tišma

- “Autoportret”, akcija “Javni čas umetnosti” grupe KÔD i Gorana Trbuljaka, Dunavski kej, Novi Sad, 18. 10. 1970., u: Miško Šuvaković 1995., *Grupa KÔD*, *Grupa (3, Grupa (3-KÔD*, Novi Sad: Galerija savremene likovne umetnosti, str. 38.

U okviru plesne koreografije korištene su metode iz sljedećih predstava:

- “Pokret Mislim Okret”, autorice i izvođačice: Sonja Pregrad, Zrinka Šimičić Mihanović, Zrinka Užbinec, produkcija Improspekcije.
- “Promjene”, BADco., koreografija: Nikolina Pristaš, izvedba: Sandra Banić Naumovski, Ana Kreitmeyer, Nikolina Pristaš, Zrinka Šimičić Mihanović, Zrinka Užbinec.

Pozdrav iz Zagreba!

Pozdrav iz Novog Sada!

Salutacions des de Barcelona!

Pozdrav iz Slovenj Gradca!

Razglednice po uzoru na akciju Grupe TOK *Pogled na grad*, poslane u svaki od 3 grada partnera projekta od strane sudionika izvedbi iz Barcelone, Novog Sada, Slovenj Gradeca i Zagreba.

Project production:

Author: **Andreja Kulunčić**
Choreography: **Zrinka Užbinec**
Performers: **Zrinka Užbinec, Ana Kreitmeyer, Maja Kalafatić and Mar Medina**

Curator and project coordinator in 2016: Jasna Jakšić

Project coordinator in 2017 and 2018: Martina Kontošić

Research coordinator: Tihana Puc

Assistant: Bella Rupena

Research: Tihana Puc, Bella Rupena

Design: Ruta

Text: Tihana Puc

Proofreading (Croatian): Morana Matković, Jadranka Pintarić

English translation: Janet Berković, Graham McMaster

Catalan translation: Vedrana Lovrinović

Slovenian translation: Marjana Mirković

Video: Nera Miočić, Ivo Martinović

Video editing: Nera Miočić, Maida Srabović

Photos on postcards: Ivo Martinović (Zagreb), Nuria Solé Bardalet, (Barcelona), Katarina Hergold Germ (Slovenj Gradec), Marko Ercegović (Novi Sad).

Production in 2016: Museum of Contemporary Art, Zagreb and MAPA

Production in 2017 and 2018: MAPA

Partners: Koroška Gallery of Fine Arts, Slovenj Gradec; Museum of Contemporary Art Vojvodina, Novi Sad; Fundació Antoni Tàpies, Barcelona

Publisher: MAPA and Museum of Contemporary Art, Zagreb

For the publisher: Andreja Kulunčić, Snježana Pintarić

Editors: Jasna Jakšić, Tihana Puc, Andreja Kulunčić

Print run: 400

Zagreb 2016 / 2017 / 2018

Acknowledgements: Milica Badalić, Ana Bedenko, Slavko Bogdanović, Eduardo Clark, Marko Ercegović, Vlado Gudac, Jovan Jakšić, Luka Kulić, Vlado Martek, Zaviša Matković, Nebojša Milenković, Zoran Pantelić and kuda.org, Pino Poggi, Bojana Švertasek, Slobodan Tišma

ART-ACT-BOX was realised as part of the Performing the Museum project, co-financed by the European Commission, supported by the Ministry of Culture of the Republic of Croatia, the Ministry of Culture of the Republic of Slovenia, the Regional Secretariat for Culture and Information of the Autonomous Province of Vojvodina, and the Ministry of Culture and Information of the Republic of Serbia.

In 2017 and 2018 ART-ACT-BOX was co-financed by the Ministry of Culture of the Republic of Croatia, the "Kultura Nova" Foundation and the City of Zagreb.

ART-ACT-BOX is an art-educational project. The materials are used solely for educational, non-commercial purposes.

Produkcija projekta:

Autorica: **Andreja Kulunčić**
Koreografija: **Zrinka Užbinec**
Izvođačice: **Zrinka Užbinec, Ana Kreitmeyer, Maja Kalafatić i Mar Medina**

Kustosica i koordinatorica projekta za 2016.: Jasna Jakšić

Koordinatorica projekta za 2017. i 2018.: Martina Kontošić

Koordinatorica istraživanja: Tihana Puc

Asistentica: Bella Rupena

Istraživanje: Tihana Puc, Bella Rupena

Dizajn: Ruta

Tekst: Tihana Puc

Lektura i korektura: Morana Matković, Jadranka Pintarić

Prijevod na engleski jezik: Janet Berković, Graham McMaster

Prijevod na katalonski: Vedrana Lovrinović

Prijevod na slovenski: Marjana Mirković

Video: Nera Miočić, Ivo Martinović

Montaža: Nera Miočić, Maida Srabović

Fotografije na razglednicama: Ivo Martinović (Zagreb), Nuria Solé Bardalet, (Barcelona), Katarina Hergold Germ (Slovenj Gradec), Marko Ercegović (Novi Sad).

Produkcija za 2016.: Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb i MAPA

Produkcija za 2017. i 2018.: MAPA

Partneri: Muzej moderne i suvremene umjetnosti Koroška; Muzej suvremene umjetnosti Vojvodine, Novi Sad; Fundació Antoni Tàpies, Barcelona

Izdavač: MAPA i Muzej suvremene umjetnosti, Zagreb

Za izdavača: Andreja Kulunčić, Snježana Pintarić

Urednice: Jasna Jakšić, Tihana Puc, Andreja Kulunčić

Naklada: 400

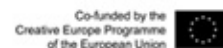
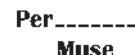
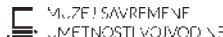
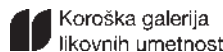
Zagreb 2016. / 2017. / 2018.

Zahvale: Milica Badalić, Ana Bedenko, Slavko Bogdanović, Eduardo Clark, Marko Ercegović, Vlado Gudac, Jovan Jakšić, Luka Kulić, Vlado Martek, Zaviša Matković, Nebojša Milenković, Zoran Pantelić i kuda.org, Pino Poggi, Bojana Švertasek, Slobodan Tišma

ART-ACT-BOX realiziran je u sklopu projekta Performing the Museum koji sufinancira Europska komisija, a podržavaju Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Ministarstvo kulture Republike Slovenije, Pokrajinski sekretariat za kulturu i informisanje AP Vojvodine i Ministarstvo kulture i informisanja Republike Srbije.

ART-ACT-BOX tijekom 2017. i 2018. sufinanciran je od Zaklade "Kultura nova", Ministarstva kulture RH i Grada Zagreba.

ART-ACT-BOX je umjetničko-edukativni projekt. Materijali se koriste samo u edukativne i nekomercijalne svrhe.

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. / Projekt je financiran sredstvima Europske komisije. Ova publikacija odražava isključivo stajalište autora publikacije i Komisija se ne može smatrati odgovornom prilikom uporabe informacija koje se u njoj nalaze.

Ova publikacija je tiskana uz financijsku podršku Zaklade "Kultura nova", Grada Zagreba i Ministarstva kulture RH. Mišljenja izražena u ovoj publikaciji odražavaju isključivo mišljenja autora i ne izražavaju nužno stajalište navedenih financijera.

